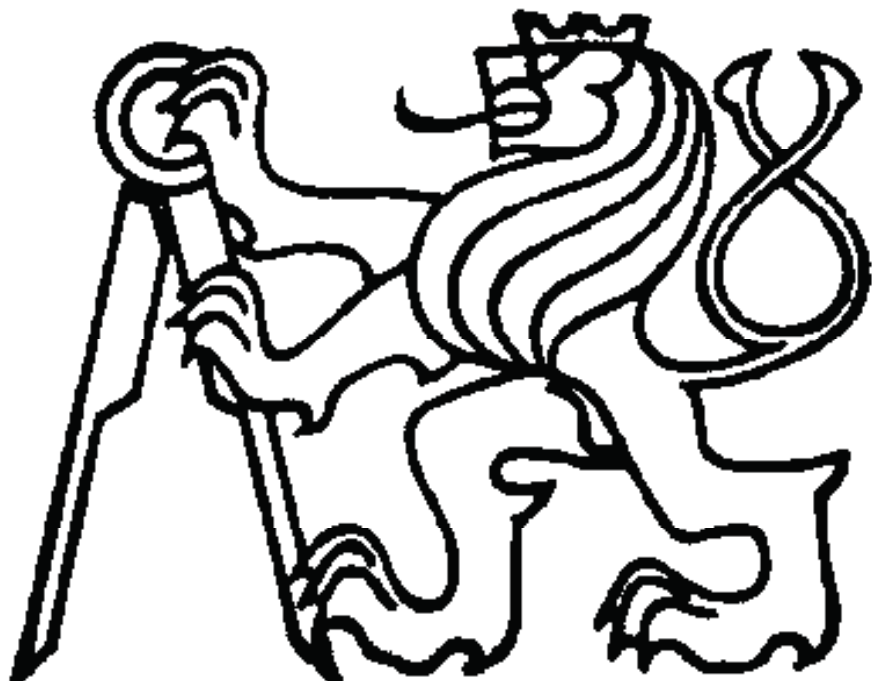

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

TEZE K DISERTAČNÍ PRÁCI

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta architektury

Ústav teorie architektury

Mgr.A. Zdislav Zedníček*

ARCHITEKT V MEDIÁLNÍ SÍTI
aneb pár návodů pro lepší komunikaci
architekta s masovými sdělovacími médii

Doktorský studijní program: ARCHITEKTURA A URBANISMUS
Studijní obor: Architektura, teorie a tvorba

Teze disertace k získání akademického titulu „doktor“, ve zkratce „Ph.D.“

Praha, květen 2011

* pod pseudonymem Mgr.A. Zdislav Zedníček
vypracovala Mgr.A. Zdeňka Němcová Zedníčková

Disertační práce byla vypracována v prezenční formě doktorského studia na Ústavu teorie architektury, Fakulty Architektury ČVUT v Praze.

Uchazeč: Mgr.A. Zdeňka Němcová Zedníčková
Fakulta umění a architektury TUL
Hálkova 6, Liberec, 46001

Školitel: Doc. Ing. Arch. Petr Suske Csc.
katedra 15129 - Ústav navrhování III.
Fakulta architektury ČVUT
Thákurova 9, Praha 6, 16634

Oponenti:
.....
.....

Teze byly rozeslány dne:

Obhajoba disertace se koná dne v hod. před komisí pro obhajobu disertační práce ve studijním oboru Architektura, teorie a tvorba v zasedací místnosti č Fakulty architektury ČVUT v Praze.

S disertací je možno se seznámit na děkanátě Fakulty architektury ČVUT v Praze, na oddělení pro vědeckou a výzkumnou činnost, Thákurova 9, Praha 6, 16634.

.....
předseda komise pro obhajobu disertační práce

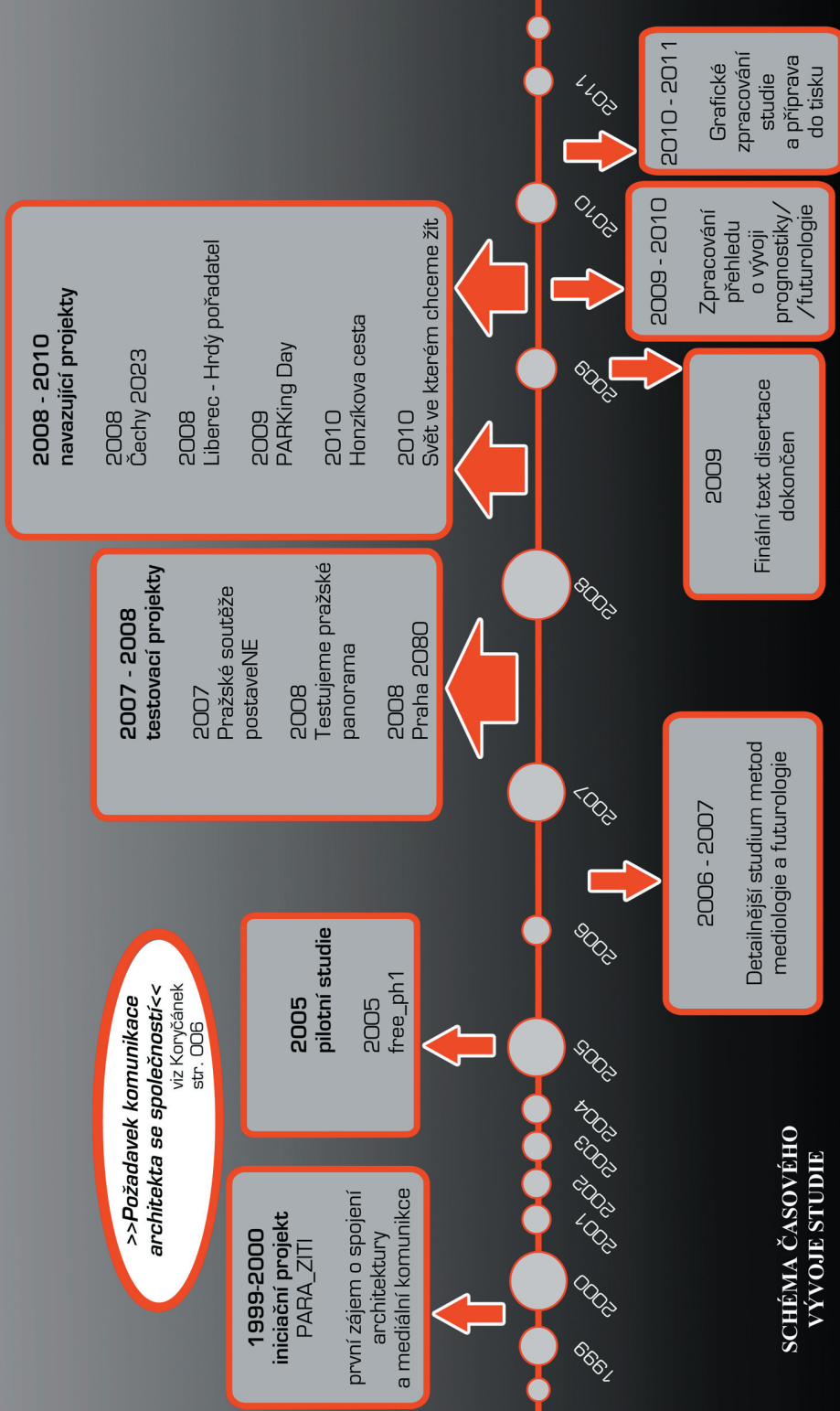
ve studijním oboru
Architektura, teorie a tvorba
Fakulta architektury ČVUT, Thákurova 9, Praha 6, 16634

O B S A H :

Schéma časového vývoje studie	008
Orientační schéma struktury studie	009
ÚVOD	010
1. CÍL DISERTACE	011
2. SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY	012
Futurologie//prognostika	012
Představy a projekty ideálních a budoucích měst	013
Projekty představující návrhy a prognostické vize budoucí Prahy	013
Architekti, instituce, organizace a projekty věnující se otázce budoucnosti měst	013
Sci-fi filmy věnující se představám budoucích měst	013
Umělecké projekty využívající média, mediální praktiky či mediální styl	014
Média	014
Další	014
3. METODA ZPRACOVÁNÍ	014
Strategie	015
Počáteční taktika/metoda	015
Změna taktiky/metody	015
Shrnutí metody testovacích projektů	016
4. ZÁKLADNÍ TÉMATA SPEKULATIVNÍ ČÁSTI STUDIE	016
Role architektonické prognostiky/futurologie	016
Přínos prognostiky/futurologie pro běžného architekta	017
Některá témata současné prognostiky/futurologie	017
Předsudky ve vztahu k prognostice/futurologii	017
Budoucnost architektury - budoucnost měst	018
Možnosti ovlivňování budoucího vývoje - stručný rozbor počátečních podmínek případové studie	018
Masová sdělovací média	019
Forma komunikace - hledání strategie pro architekturu	019
Způsob/forma jakou by architekt/architektonická prognostika/futurologie měla prostřednictvím masových sdělovacích médií komunikovat	020
Shrnutí předpokladů	021
5. JEDNOTLIVÉ PROJEKTY TVOŘÍCÍ „AKČNÍ“ SOUČÁST STUDIE - Seznam prací vztahujících se k disertaci	022
Navazující/doplňující projekty	023
6. VÝSLEDKY	024
Srovnání jednotlivých projektů - získaná/přínosná zjištění	024
Shrnutí získaných poznatků	026
Zhodnocení projektu	027
7. ZÁVĚR - NOVÁ HYPOTÉZA/METODA - Závěry pro další rozvoj výzkumu i pro realizaci v praxi	027
Závěrečné doporučení	028

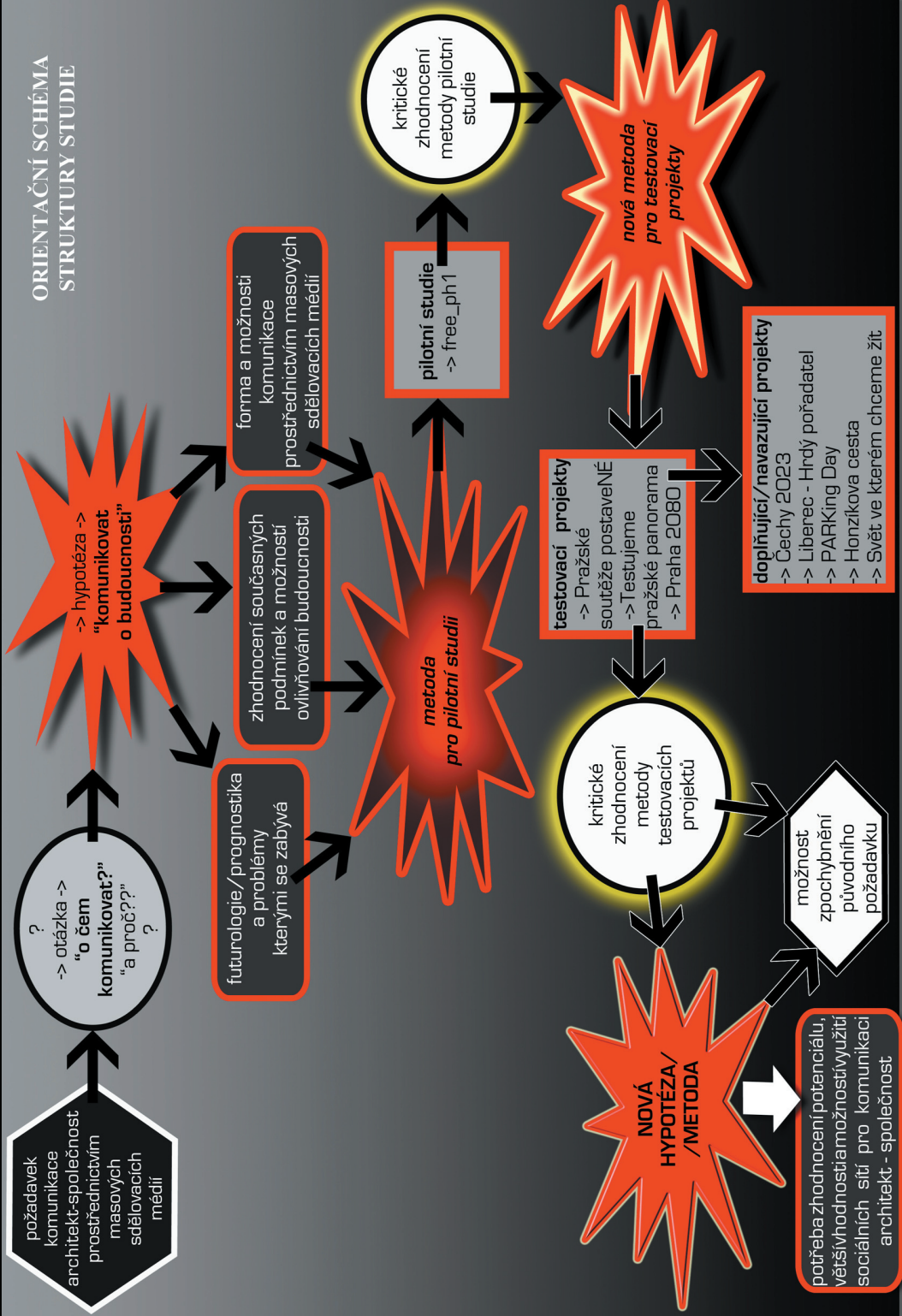
Pár otázek na závěr	028
POUŽITÁ LITERATURA	031
Ohlasy	041
SUMMARY	044

Tato studie vznikala v průběhu delšího časového úseku, postupně ve více jednotlivých krocích, které vždy musely být dokončeny a uzavřeny, aby bylo možno přejít k práci na další fázi. Protože jednotlivé části byly hotové dříve než finální podoba celé studie, nemohou tedy reflektovat skutečnosti, které se objevily až po jejich dokončení, i když to bylo ještě v době před uzavřením celé studie. Protože neustále vyvíjíme nové a nové skutečnosti, které mají ke zvolenému tématu vztah a mohly by se vyskytnout otázky, proč se o nich v práci nezmiňuji, příkládám tuto časovou osu, která ukazuje posloupnost ukončení jednotlivých fází vývoje projektu.

SCHEMA ČASOVÉHO VÝVOJE STUDIE

ORIENTAČNÍ SCÉMA STRUKTURY STUDIE

ARCHITEKT V MEDIÁLNÍ SÍTI
aneb pár návrhů
pro lepší komunikaci architekta s masovými sdělovacími médii

ÚVOD

„Pokud nemá architektura zůstat pouze ghettem zasvěcenců, musí umět komunikovat...“ „...hlavně v nevypočitatelné rovině architekt a společnost. Jediným možným nástrojem této komunikace jsou masová média, která jsou hlavním zprostředkovatelem informací o okolním světě, stejně jako jsou účinným korektorem jeho reality.“

Současná architektura a česká média
Rostislav Koryčánek

Tento výrok se stal iniciátorem celé disertační práce.

Pokud zde zaznívá **výzva po nutnosti komunikace architekta se společností prostřednictvím masových médií**, je nutné si zodpovědět a ujasnit řadu otázek, které z tohoto požadavku vyplývají -

Je tento požadavek oprávněný? Je tato komunikace opravdu nutná? K čemu by měla sloužit? Jaký očekáváme od takové komunikace přínos? O čem by architektura se společností měla vlastně komunikovat? Je v silách architekta vést takovou komunikaci? Jak by při ní měl postupovat? Kdo mu může poskytnout návod či kdo ho může v takové komunikaci podpořit? Stačí pro úspěšnou komunikaci jednosměrné předání informace, nebo je nutné vyvolat diskusi? ...

Na tyto a mnohé další otázky jsem tedy v této práci hledal odpovědi a snažil se ověřit jejich platnost v realitě českého prostředí.

Protože je mi blízký postoj a názor, že *„odpovědi se časem mění, ale dobré otázky zůstávají“*, považuji za nejdůležitější přínos, který by tato práce měla mít, kladení a otevírání co nejširšího spektra otázek, které se zvoleným tématem souvisejí. Protože otázky stimulují myšlení, odkrývají nové úhly pohledu, umožňují přehodnocovat zastaralé postoje, podněcují k hledání nových aktuálních odpovědí a otevírají diskusi. A také dávají podnět pro další výzkum.

Pro tuto práci považuji za nejdůležitější hledání aktuálních odpovědí na otázky -

O čem by architektura se společností měla komunikovat? A proč?

Při snaze zodpovědět tyto otázky jsem formuloval řadu hypotéz a ověření těch základních se poté stalo cílem disertační práce.

Každý architekt při své práci/projekční činnosti, už z její podstaty, uvažuje o budoucnosti a musí do svých úvah zahrnovat budoucí děje/události, odhalovat budoucí problémy a konflikty všeho druhu. Předpokládám, že právě zde leží ta oblast architektury, o kterou by v komunikaci architekta a veřejnosti mělo jít

především. Protože například otázky historie, vývoje, významu či smyslu a interpretace architektury, které mají spíše osvětovou funkci, mohou fungovat/být předávány jednosměrně, protože nezbytně nevyžadují otevření diskuse s veřejností, a není nutné, aby je předával přímo architekt, ba dokonce se zdá, že by pro tento účel byl vhodnější historik, teoretik architektury či filosof. Oproti tomu **otázky budoucnosti našeho životního prostoru/prostředí a jejich problematických bodů** vyžadují komunikaci se zpětnou vazbou - dialog.

Problémem je, že v otázkách směřování/vhodného směřování budoucnosti a s ní spojených soustav všech vzájemných vlivů v rámci fungování složitých urbanistických systémů, nemají mnohdy jasno ani někteří architekti. Proto je v tomto ohledu značně problematické od nich vyžadovat, aby o těchto otázkách ještě komunikovali s veřejností. Kdo je tedy ten, kdo má/kdo by měl mít v těchto otázkách jasno? A kdo by o nich měl komunikovat? Kdo je kompetentní v otázkách budoucnosti architektury a urbanismu? A kdo by měl být ten nejkompetentnější o nich komunikovat se společností? Mohla by to být architektonická prognostika/futurologie*? Teoreticky by to snad mohla být právě ona, kdo by mohl pomoci architektům získat přehled o směřování budoucnosti oboru a budoucnosti vůbec, a zároveň být tím, kdo bude komunikovat s veřejností coby tzv. „tiskový mluvčí“ architektury. Tím, kdo nastartuje tuto komunikaci a dá návod k jejímu fungování. A tím, kdo může architektky podnítit k vlastnímu zájmu o komunikaci s veřejností. A nebo alespoň tím, kdo zajistí obsah této komunikace.

Jestliže zde vyvstal předpoklad, že pokud bude architektura/architekt komunikovat s veřejností (přímo nebo například prostřednictvím architektonické prognostiky/futurologie), bude to přínosné jak pro architekturu, tak pro veřejnost, je třeba zjistit nejen, v jakých ohledech to může být přínosné, ale především, zda je taková komunikace vůbec možná.

Poodhalit úskalí zmíněné komunikace a přinést architektům pár užitečných a praktických návodů, které by je na tuto komunikaci mohly připravit, se stalo cílem této práce.

CÍL DISERTACE

Testování možnosti využití masových sdělovacích medií pro potřeby architektů a architektonické prognostiky/futurologie.

Testování možnosti využití masových sdělovacích medií jako prostředku informování o problémech architektury a urbanizovaného prostředí, prostředku k utváření tlaku směřujícího k řešení těchto problémů, případně prostředku přenášení návodů k jejich řešení.

* pojem **prognostika** (*věda o předpovědích*) je v našich končinách sice více spojen s reálným/vědeckým předvídáním budoucnosti, než futurologie, ale má zároveň nepříjemně silné marxistické zabarvení. A **futurologie** (*věda o budoucnosti*), je u nás vnímána méně realisticky/není vnímána jako seriózní vědecký obor. Proto používám „komunistický“ pojem prognostika, dohromady s „kapitalistickým“ pojmem futurologie a doufám, že společně vyruší své předsudky a posílí svůj pravý původní význam, který získaly v procesu vzniku **vědeckého uvažování a předjímání možných budoucností/výzkumu budoucnosti**.

Cíl disertace otevírá velké množství, nejen již zmíněných, otázek souvisejících s celou řadou úzce provázaných problémů. Je jich samozřejmě pro možnosti rozsahu této práce příliš. Není mou ambicí ani v mých možnostech je zodpovědět. Ale byly to právě tyto otázky, které mě přivedly k názoru, že by bylo třeba si alespoň některé hypotézy zkusit ověřit v praxi. Protože pokus o jejich zodpovězení argumentací otevíral pouze další a stále více otázek. Proto vznikla pilotní studie a po kritickém zhodnocení její metody a definování metody nové byly vytvořeny jednotlivé testovací a doplňující projekty. Závěry získané jejich kritickým zhodnocením slouží pro definování nové hypotézy/metody, která by jednak mohla přinést architektům pár užitečných a praktických návrhů, jak při komunikaci s veřejností využívat masová sdělovací média a dále pak podněty pro další rozvoj výzkumu.

Za tímto účelem bylo třeba zjistit současný stav problematiky architektonické prognostiky/futurologie. A protože o ní v současné době nelze hovořit jako o uceleném a fungujícím vědním oboru, snažil jsem se nalézt a zmapovat její zdroje, za něž považuji futurologii/prognostiku a problémy, kterými se zabývá obecně; utopie; představy a projekty ideálních a budoucích měst; sci-fi literaturu a filmy věnující se představám budoucích měst. Dále, protože očekávám, že komunikace architekta s veřejností má vést k ovlivňování budoucího vývoje, bylo třeba zhodnocení současných podmínek a možností/způsobů ovlivňování budoucnosti (pro zúžení záběru jsem se rozhodl zaměřit pouze na české prostředí). A samozřejmě, protože předpokládaným prostředkem komunikace byla masová sdělovací média, bylo třeba zjistit současný stav mediálních studií a mediologie, aby bylo možno správně určit formu, metodu a možnosti komunikace prostřednictvím masových sdělovacích médií. V neposlední řadě jako zdroj inspirace pro vznik metody posloužily i umělecké projekty využívající média, mediální praktiky či mediální styl, nebo nejrůznější občanské aktivity a iniciativy. Práce vznikla jako mezioborová studie a vzhledem k tomu, že v sobě spojuje tvůrčí architektonickou práci s prací vědeckou, má svůj zdroj v širším spektru oborů a oblastí lidské činnosti. Není tedy možné říci, že by přímo a konkrétně navazovala pouze na jedinou oblast, jejímž by byla pokračováním, rozšířením.

SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY

Futurologie//prognostika

V první řadě a z největší části, je tedy podkladem této práce futurologie/prognostika, věda o budoucnosti jako o dynamické totalitě, teorie aktivních předpovědí.

Ve stručném přehledu mapuji vývoj futurologie//prognostiky od jejich počátků, které jsou kladeny až k antickým autorům, přes Utopie - Klasická utopie, Moderní utopie, Distopie a Science-fiction. Až po jednotlivá vývojová stádia Futurologie jako vědy - Období po 2. světové válce - **40. a 50. léta** - kdy se po skončení 2. světové války začínají objevovat pokusy o určení těch příčin a faktorů vývoje, které jsou pro budoucí svět nejpodstatnější. Koncem 40. a počátkem 50. let byla futurologie v odborných kruzích vnímána jako módní výstřelek a v rámci společenských věd nemělo zkoumání budou-

cnosti velkou prestiž; **60. léta** - na přelomu 50. a 60. let a zejména v průběhu první poloviny 60. let nabývají všechny faktory zájmu o budoucnost i faktory nutnosti předvidání na intenzitě a naléhavosti. V tomto období vzniká také největší množství studií zaměřených na budoucnost měst. Už v 60. letech se ve futurologii začínají projevat odlišné směry myšlení. Dají se vysledovat čtyři nejvýraznější proudy - pesimisticky antitechnologický, optimisticky technologický, liberálně reformistický a sociálně kritický.; **70. léta** - Od počátku 70. let jsou kritiky technokratických vizí budoucnosti doprovázeny rozšířením pesimistických názorů na perspektivy vývoje lidské civilizace a také se ve futurologii začíná objevovat nový proud myšlení a tím je „ekofuturologie“. Významným mezníkem futurologie se stalo založení Římského klubu (1968). V první polovině 70. let pak přichází rozčarování z futurologie, které má svůj původ jak v širších souvislostech společenského a politického vývoje, v hospodářské krizi, zklamání z vědy a technologie, „technofóbie“ a „futurofóbie“, tak v obecném problému spolehlivosti prognóz. Samotní futurologové označují první polovinu 70. let za období „mylných prognóz“.; **80. léta** - V 80. letech dochází k výraznému distancování a jasnému ideologickému odlišení „marxistické/socialistické prognostiky“ od „buržoazní futurologie“. Zároveň dochází celkově k větší specializaci prognóz a v rámci činnosti jednotlivých oborů a k preciznímu rozpracování metodologie futurologie, jako vědecké disciplíny.; **90. léta** - V 90. letech je prognostika už přímou, samozřejmou, nepostradatelnou a efektivně využívanou součástí jednotlivých oborů lidské činnosti. Vznik Fora 2000, Agendy 21, Projektů Milénium a Think Tanku 30 přenáší činnost futurologie do 21. století. Na závěr uvádím stručný přehled metodologie futurologie.

Představy a projekty ideálních a budoucích měst

Protože toto téma bylo již mnohokrát detailně rozpracováno, je k dispozici velké množství kvalitní literatury a většina architektů je s ním velmi dobře obeznámena, věnoval jsem tomuto tématu pouhý rychlý obrazový přehled.

Projekty představující návrhy a prognostické vize budoucí Prahy

V jednotlivých subprojektech se věnuji především Praze, proto představovaly projekty dokládající způsoby uvažování o budoucnosti Prahy v jednotlivých historických obdobích jejich základní zdroj. V přehledu zmiňuji především ty výrazné práce, které měly nějaký vliv na podobu jednotlivých subprojektů i celé práce, které mě zaujaly buď svou invencí či radikálností.

Architekti, instituce, organizace a projekty věnující se otázce budoucnosti měst

Jedná se průřez nejrůznějšími aktivitami, věnujícími se, alespoň částečně, úvahám o budoucnosti měst, odhalováním a řešením problémů s tím spojených, se kterými jsem se setkal a které mě nějakým způsobem zaujaly či ovlivnily tuto práci. Jde spíše o náhodný vzorek, protože systematické vyhledávání těchto počínů nebylo primárním záměrem této práce.

Sci-fi filmy věnující se představám budoucích měst

Působivě/zajímavě, mnohdy i přesvědčivě, bývá ztvárněna podoba budoucích měst ve vědecko-fantastických (sci-fi) filmech. Jejich odlišné stupně realističnosti, a v závislosti na ději rozvíjení různých témat městského života byly inspirací nejen pro pilotní studii „free_ph1“. Opět uvádím inspirační vzorek sci-fi filmů.

Umělecké projekty využívající média, mediální praktiky či mediální styl

Jedná se o jednotlivé projekty, které bylo třeba zmínit pro jejich odvážný a provokativní charakter, díky němuž odhalují přehlížené kulturní charakteristiky českého prostředí.

Média

Dalším podkladem práce byly studie, publikace a učebnice zabývající se médii. Protože mediální studia jsou dnes již samostatný a rychle se rozvíjející obor, je k dispozici obsáhlá literatura - Teorie masových médií, Masová média, Média a společnost, Média a moc, Úvod do teorie masové komunikace, Úvod do studia médií, Analýzy obsahu mediálních sdělení, Systémy médií v postmoderním světě, ... V mnohotvárnosti témat, kterými se komunikační teorie a výzkum zabývají se opakují podobné základní otázky - Kdo s kým komunikuje? (zdroje a příjemci), Proč komunikujeme? (funkce a účely), Jak komunikace probíhá? (kanály, jazyky, kódy), O čem je? (obsah, odkazy, druhy informací), Jaké jsou důsledky komunikace? (záměrné i nezáměrné). Pro účely této práce jsem se zaměřil především na témata jako - Faktory ovlivňující výběr zpráv; - Otázka aktivity publika; - Teorie mediálních účinků; - Šíření zpráv a získávání znalostí ze zpravodajství; - Nastolování témat (Agenda setting); - Spirála mlčení a formování názorových klimat; - Média a kulturní změna; - a podobně. Získané poznatky jsem použil pro vytvoření metody k testovacím projektům i k formulaci závěrečných doporučení.

Další

Dále má tato práce zdroj v širokém spektru, jehož součástí jsou různé projekty, knihy, studie, dokumenty, aktivity, oblasti výzkumu, osobnosti, webové stránky, reklamy, televizní pořady a jiné samostatné kategorie, které, každá svým způsobem, ovlivnily jak jednotlivé součásti, tak práci jako celek. Některé jsou uvedeny v úvodech jednotlivých fází projektu „Praha2080“, další v odkazech u jednotlivých projektů a v bibliografii. Pro jejich šíři, není možné u každé položky definovat proč a jak ovlivnila podobu projektu, a jak zapadá mezi ostatní.

METODA ZPRACOVÁNÍ

spekulativně akční etnografická případová studie

Spekulativní součást studie se zakládá na hypotézách, které se snažím ověřit argumentací, a to - 1/ že pro architekturu, aby mohla fungovat jako plnohodnotný funkční obor, zodpovědný za utváření kulturního prostředí, by bylo přínosné komunikovat s veřejností, 2/ že k této komunikaci zřejmě bude potřebovat kompetentního prostředníka, kterým by mohla být architektonická prognostika/futurologie a 3/ že tedy architektura potřebuje posílení role prognostiky/futurologie, která by s ní efektivně komunikovala.

Akční součást studie se skládá z několika konkrétních architektonicko-výtvarných počinů/projektů, na nichž jsem chtěl odzkoušet jednak to, jak může mediální jazyk dopomoci ke srozumitelnosti jazyka architektury. A dále, jakým způsobem by měla architektura zaujmout/oslovit/přilákat média, aby své poselství předala veřejnosti. Tyto projekty-testovací prototypy tvoří stěžejní část celé studie a umožňují formulovat/vyvodit závěry.

Etnografické hledisko* je přítomné vzhledem k tomu, že jsem architekt a zároveň architekt s zájmem o zkoumání stavu budoucnosti. A mnohé zmiňované/uváděné názory a postoje získávám z komunikace s kolegy architektky, se studenty architektury a s čerstvými absolventy, kterou mi umožňuje mnohaleté pedagogické působení na Fakultě umění a architektury Technické univerzity v Liberci.

Celá práce je studií, v níž se snažím získat obecně platné informace/použitelné závěry, na konkrétních příkladech jednotlivých výše zmiňovaných počínů/projektů.

Jedná se o aplikovaný výzkum, který má umožnit/získat/přinést návod pro úspěšnou/účinnou komunikaci architekta/architektury s veřejností skrze masová sdělovací média.

STRATEGIE

Mediální gramotnost dnes patří k základním požadavkům, jak na jednotlivce, tak na obory lidské činnosti. Studium mediální komunikace, mediologie a teorie médií jsem se pokusil získat/vytipovat základní principy, které by mohly obohatit jazyk architektury a přispět tím k její všeobecné srozumitelnosti. Tyto principy jsem se snažil na konkrétních projektech otestovat, a zjistit, zda a jak lze přebíráním určitých prostředků mediální komunikace napomoci přiblížení a srozumitelnosti architektury pro laickou veřejnost.

Počáteční taktika/metoda

Původním záměrem, metodou k testování médií bylo vytvoření jednoho výtvarně architektonického projektu, následujícího po pilotní studii „free_ph1”. Projektu používajícího podobné, ale v určitých ohledech vylepšené formy, vytvořeného stejným způsobem, ale na základě jiných informačních zdrojů, názorů a impulsů. Projekt, který by upozorňoval na jiné problémy.

Metoda, podle níž byla vytvořena pilotní studie a kterou se původně měl řídit i druhý projekt, napodobuje metodu psaní scénářů, jednu z nejpoužívanějších futurologických technik, ovšem obsahově je přizpůsobena záměru získání mediální pozornosti.

Změna taktiky/metody

Po kritickém zhodnocení pilotní studie se ukázalo, že prvotní záměr, vytvoření jednoho projektu, reagujícího na větší množství různých témat, nebyl nejvýhodnější. Některá témata, na něž projekt reagoval, byla automaticky odkázána k nezájmu, protože je zastínila ta výraznější. Zůstala tedy nepovšimnuta a tudíž jako by nebyla. Jejich vytvoření tedy bylo neefektivní co do snahy upozornit na ně a vyvolat o nich diskusi.

Po tomto zjištění se mi tedy zdálo výhodnější vytvořit projekt reagující pouze na jedno výrazné téma/problém. K problému je tak zároveň možné dohledat více souvisejících informací, protože se záběr soustředí více do hloubky a projekt je možné podpořit serióznější analýzou. Vytvořením pouze jednoho projektu, který by bylo možné porovnat s pilotní studií, bych ovšem nezískal dostatečný základ pro vyhodnocení efektivnosti účinnosti různých typů projektů/komunikace. Rozhodl jsem se tedy vytvořit více projektů, reagujících na různá jednotlivá témata, odlišujících se v hloubce a šíři zpracování a ve způsobu prezentace. Aby bylo možné lépe porovnat jejich úspěšnost ve získání pozornosti a vyvolání diskuse. Stejně tak byl pozměněn záměr vytvořit projekt samostatně. Protože při průzkumu možností prezentace projektu jsem shledal, že výhodnější ke získání pozornosti je, když se na projektu podílí více osob. Skupinová

* Mám tím na mysli metodu, kdy výzkumník je sám členem zkoumané skupiny.

prezentace, tím že se o jeden problém zajímá více osob, přináší více pohledů na problém a je tak i více možností získat pro projekt prostor k prezentaci.

Proto jsem s velkým vděkem uvítal, když mi bylo vedoucím architektonického ateliéru na Fakultě umění a architektury Technické univerzity v Liberci, architektem Jánem Strculou, u nějž jsem tou dobou působil jako odborný asistent, umožněno pro studenty ateliéru připravit, vést a prezentovat jedno semestrální a dvě krátká zadání. Na těchto zadáních jsem mohl tedy aplikovat a ověřovat své hypotézy a průběžně korigovat jejich směřování a formu jako celek, připravit jejich prezentaci a medializaci. V tom byla opět jistá výhoda, protože vystavení studentského projektu mnohem snáze získá podporu. Také pokud je projekt součástí výuky a jeho odevzdání je povinné a klasifikované, skýtá to jistou záruku dokončení a vynaloženého úsilí. A je možné také zadat přesně požadovanou formu prezentace, což by u dobrovolných spolupracovníků nebylo možné, a tím získat možnost si funkčnost této formy ověřit.

Shrnutí metody testovacích projektů

- studium odborné literatury v oboru mediologie, futurologie, architektury, ...
- vytipování problémů spojených s architekturou
- nastínění/vytvoření vizí dopadu daného problému na architektonické prostředí
- nalezení sdělení, návrhů řešení
- hledání ideální/efektivní prezentace
- ověření možností vytvoření mediální kampaně
- zhodnocení dopadu mediální kampaně
- analýza chyb a vyvození vylepšených řešení pro úspěšnost budoucích kampaní
- návrh metody komunikace architekt -> společnost

ZÁKLADNÍ TÉMATA SPEKULATIVNÍ ČÁSTI STUDIE

Role architektonické prognostiky/futurologie

Jedna z hypotéz, na níž se zakládá tato práce, zní: Aby mohla komunikace architektury a společnosti efektivně probíhat, je potřeba zajistit obsah a směr této komunikace. K tomu by mohla přispět právě architektonická a urbanistická prognostika/futurologie. Z toho pak vyplývá potřeba posílení role/oboru architektonické prognostiky/futurologie, propracování systému její činnosti tak, aby přinášela konstruktivní výsledky, které budou jednak schopny účinně ovlivňovat architektonickou a urbanistickou praxi, ale také vytvářet obsah komunikace s veřejností.

(Protože se velice často setkávám s nesprávným chápáním významu pojmu futurologie, chtěl bych zdůraznit, že futurologie neoznačuje ani futuristický či kosmický design, ani nereálné fantazie či science fiction. Futurologie označuje úvahy o budoucím vývoji obecně. Může se tedy zabývat úvahami o potřebě návratu k přírodnímu stylu života, k suchému záchodu, stejně tak jako úvahami o možnostech nanotechnologií, biotechnologií či rozšíření lidské rasy do celé galaxie.) Prognostika/futurologie je tu od toho, aby sledovala cestu před námi, cestu, na níž se chystáme/směřujeme. Je to náš zvěd v budoucnosti, snaží se zjistit, jak cesta vypadá, na jaká rozcestí směřujeme a kam směřují možné odbočky, jaká nás na nich čekají rizika, na něž je třeba se připravit. Snaží se usnadnit nám orientaci. Neměla by nás nechat dojít do slepé uličky.

Přínos prognostiky/futurologie pro běžného architekta

Architektura, stejně jako jiné rozvinuté obory, prognostiku/futurologii potřebuje, aby si zabezpečila svůj rozvoj, a je v ní, více než některé jiné obory, závislá na zpětné vazbě od uživatelů/veřejnosti. Většina oborů se v rámci svých možností zabývá jistou prognostikou/futurologií - odhaduje tendence vývoje, potřeb a trendů, aby byla schopna nasměrovat svůj výzkum/vývoj tak, aby odpovídal/předjímal potřeby doby, řešil vzniklé krize či se možným krizím vyhnul.

Zdá se, že architektura a urbanismus v současné době buď svého prognostického/futurologického průvodce postrádají a nebo jeho existenci ignorují. Nesetkal jsem se s žádnou všeobecně uznávanou/známou vizí/koncepcí, ke které by běžný architekt mohl vztahovat vlastní tvorbu, s žádným rámcem pro kritické zhodnocení jejich důsledků/dopadů, který by poskytoval/usnadnil orientaci ve vývoji, současném dění a směřování. Stejně tak občan nemá kde získat představu, kam se architektura a urbanismus vyvíjejí, a jaké budou důsledky tohoto vývoje na jeho vlastní život.

Některá témata současné prognostiky/futurologie

V současnosti vedle sebe stále přetrvávají dvě protichůdné linie uvažování - první pesimistická, očekávající globální katastrofy a zničení lidstva, - druhá optimistická vidí překonání krize a přechod lidstva do informační éry (teorie třetí vlny - A. Toffler).

Někteří dnešní myslitelé zpochybňující ideje pokroku hlásají potřebu návratu ke kořenům, potřebu ukotvit naše životy, aby se neutopily ve víru změn. Ale je dnes takové ukotvení ještě možné? Jak toto ukotvení definovat v reálné rovině? Je skutečně slučitelné se současným stylem života městského člověka? Co by to mělo znamenat pro architekturu, pro města?

Předsudky ve vztahu k prognostice/futurologii

Vytváření představ/modelů budoucnosti má u nás spíše nálepkou něčeho druhořadého, nedůležitého/nepodstatného, méně hodnotného/seriózního, je vnímáno s nedůvěrou a předsudky. Jedná se zřejmě o důsledek několika postojů

- 1. U nás je prognostika často spojována s komunistickou ideologií - v dobách socialismu měly prognózy světlých zítřků přecházet do reality skrze plánované pětiletky, ale plánovaná cesta nakonec ke slibované zářivé socialistické budoucnosti nevedla. Prognostika tak mohla začít být vnímána téměř jako překážka vývoje ke skutečnému blahobytu. A jako jedna z podob/projevů socialistické ideologie je natolik zdiskreditovaná, že je těžké mít odvahu se k ní veřejně hlásit.

- 2. Spojování futurologie s utopiemi, sci-fi a nereálnými představami vede k dojmu, že se jedná o obor sám pro sebe, který nemá přímý vztah k realitě a nemůže ovlivnit skutečný vývoj. (Přičemž je velmi zajímavé, že právě opak je pravdou - například sci-fi literatura svými tématy/fantastickými nápady/navrhovanými objevy přímo ovlivňuje a určuje/směruje zájem vědců a předměty/oblasti jejich výzkumů, z nichž se pak mnohé stávají skutečností a tak reálně ovlivňují podobu současného světa.)

- 3. V neposlední řadě pak absence vlivných, obecně známých futurologických vizí bývá vnímána jako důsledek, či spíše charakteristický rys dnešní doby samotné. Vzhledem k rychlosti změn a množství proměňujících se faktorů se pak jeví nemožné odhadovat správný směr vývoje a proto se tato činnost může zdát zbytečnou. (I s tímto

problémem se ovšem současná futurologie/prognostika efektivně vypořádala...)

- 4. Dalším faktorem je to, že vize bývají často vnímány, někdy dokonce i nevhodně předkládány, jako jediná možná/vhodná/správná cesta k budoucnosti a jako takové se pak jeví coby omezující, bránící svobodě a svobodnému vývoji. Mohou vzbuzovat averzi, protože jsou mylně pokládány nebo předkládány za model správného chování a jednání jedince a mohou vyvolávat dojem, že se jedince snaží převychovat, změnit jeho podstatu/chování/návyky. (Což sice u starších utopických/prognostických/futurologických prací může být ještě výtka oprávněná, ale od 70. let 20. století, kdy si futurologie definovala své vědecké základy, již tak oprávněná není...)

Budoucnost architektury - budoucnost měst

Zatím se ale zdá, že dnešní architekti se obrysy budoucnosti moc nezabývají, nebo že patří do té skupiny, která vidí v budoucnosti pouhé prodloužení přítomnosti.

Znamená to snad, že jsme spokojeni se stavem našich současných měst, že nemáme potřebu vytvářet vize lepších alternativ budoucích možností našich měst? Bojíme se předvídat budoucnost měst, protože je to značně nejistá činnost? - Vyžaduje značné množství informací, je intelektuálně náročná a při dnešním zrychlení všech zainteresovaných procesů je riziko omylu/chyby velké. Pro jednotlivce je seriózní zvládnutí této činnosti takřka nemožné. A to nejen vzhledem k nutnému širokému záběru v poli informací pro získání prognózy, ale především vzhledem k následnému nakládání s výslednou prognózou. Komu ji adresovat? Jakým způsobem ji předat? Aby vynaložené úsilí nevyšlo naprázdno...

Možnosti ovlivňování budoucího vývoje - stručný rozbor počátečních podmínek případové studie

Architektonická a urbanistická prognostika/futurologie musí řešit komplexní/provázané spektrum problémů. Na většinu otázek musí hledat nové aktuální odpovědi. Musí se konfrontovat s vývojem mnoha vědních disciplín, hodnotit jejich vliv/význam/využitelnost pro rozvoj měst, musí řešit otázky sociologické i psychologické, a neměla by opomíjet ani filosofii. Měla by vyhodnocovat všechny postizitelné vlivy v souvislostech a do důsledků. Vytvořit rámec pro lepší orientaci v architektonickém dění a směřování, srozumitelný nejen architektům, ale také veřejnosti. Měla být schopna přijít s možnostmi/představami o budoucím vývoji, vytipovat problémy a navrhnout možné varianty řešení. Pokud se jí toto vše podaří, ještě stále to není k ničemu, pokud své závěry/poznatky není schopna předat do míst, odkud by bylo možné na vývoj působit. **Ale kde je toto místo? Kdo je schopen významně ovlivňovat vývoj města?**

Většina by se shodla, že architekt je ten, kdo nejviditelněji ovlivňuje/měl by ovlivňovat to, jak bude naše prostředí/životní prostor vypadat. (A když tuto roli přebírají stavební či dopravní inženýři, nevěstí to nic dobrého.) Jakým způsobem tedy architekt ovlivňuje veřejný prostor/životní prostředí? Jaké má prostředky, jaké má možnosti? Jaká má omezení? První z možností - architekt může svůj tvůrčí potenciál, své znalosti a schopnosti projevit v realizacích díky investorovi/prostřednictvím investora. Další možnost - architekt působí ve veřejně správních institucích, kde se spolu s dalšími odborníky může podílet např. na řešení strategií rozvoje větších územních celků a pod. V této oblasti je ale

často ovlivňován politickými představiteli. V neposlední řadě jsou důležitým článkem v realizaci architektonického projektu pracovníci různých úřadů, především stavebních. Ve všech těchto případech by architektovi i našemu urbánnímu prostoru výrazně prospěla architektonicky vzdělaná/vzdělanější veřejnost, která by měla představu o vlivech urbanizovaného prostředí na kvalitu vlastního života. A uměla by formulovat své požadavky/představy.

Rozkrýt dnes všechny skutečné vlivy a faktory, které utvářejí/určují vývoj města jako celku je téměř nemožné. Mít je pod kontrolou a účinně na ně přímo působit, není v žádném případě v možnostech běžného architekta, natož pak běžného obyvatele/uživatele města - zde by měla být k dispozici právě architektonická prognostika/futurologie přinášející srozumitelné informace a poučení.

Osvěta a vzdělávání bývají chápány jako neúčinnější řešení a prevence problémů. Kde ale chybí vzdělané obyvatelstvo, hraje velkou roli veřejné mínění. A veřejné mínění je velmi snadno manipulovatelné, především prostřednictvím masových sdělovacích médií. Na druhou stranu ale veřejné mínění ovlivňuje politická rozhodnutí a tím i směřování budoucnosti. Jak je tedy možné ovlivnit tyto záležitosti skrze veřejné mínění? A jak je možné ovlivnit veřejné mínění v požadovaném směru? Je takové ovlivňování eticky přípustné? Kdo by měl určovat obecně přijatelné hodnoty pro budoucí rozvoj, které by měly být použity pro působení na veřejné mínění? Politici? Architekti? Nebo by měly vzejít s diskuse s veřejností?

Masová sdělovací média

Forma komunikace - hledání strategie pro architekturu

Úkolem architektonické prognostiky/futurologie by tedy nemělo být jen odhalování problémů, návrhy jejich možných řešení, nalezení cílového jedince či skupiny, která se může zasadit o jejich řešení, ale také využití/vytvoření správné formy komunikace/sdělení, tak aby byla nejen srozumitelná pro cílovou skupinu, ale také aby cílovou skupinu zaujala, aby se sdělení k cílové skupině vůbec mělo šanci dostat, aby se neztratilo/nesplynulo se záplavou dalších informací a sdělení. A protože komunikace neznamená pouze jednostranné předávání informací, ale také dialog/diskusi, nemělo by být cílem i vyvolání diskuse/zájmu o diskusi?

Mezi všemi problémy, které dnešního člověka obklopují, se důležitost problémů architektury a urbanismu jeví pro běžného jedince jako podružná. Ten má pocit, že jsou zde mnohem významnější/zajímavější problémy, které se ho dotýkají. Především jsou to ty, které mu jako zásadní zvolila masová sdělovací média.

Podle mediálních studií se média podílejí na udržení „statu quo“. Posilují pozice a stanoviska, která ve společnosti převládají, proto není pravděpodobné, že by zájem o architekturu vzešel z jejich strany. Architektura musí svou pozici změnit sama svou aktivitou. Na základě poznatků mediální teorie by se předem dala vyvodit marnost takového počínání. Přesto jsem považoval za vhodné si tuto skutečnost ověřit v praxi experimentálně.

Jestliže tedy máme teoretickou možnost získat informovanou a architektonicky vzdělanější společnost s pomocí mediálního působení, měl by to tedy být architekt,

kdo se o to zasadí? Protože on je tím, kdo vidí problémy, se kterými se naše města a architektonická tvorba potýkají, neměl by to být on, kdo je přetransformuje do srozumitelné podoby, popřípadě navrhne možná řešení a upozorní na ně/obeznámí s nimi veřejnost? Nebo by to za něj měli udělat teoretici architektury, sociologové, stavaři či nějaké jiné obory? Každopádně by tím tak architekt nejen mohl získat podporu pro své působení na investora či politika, kteří již budou předzpracováni veřejným míněním, ale protože i politik, i investor jsou součástí veřejnosti, získal by tak zároveň i připravenější spoluhráče. Druhým způsobem, kterým mohou média posilovat pozici architekta, je prezentace architekta jako osoby-celebrity.

Způsob/forma, jakým/ jakou by architekt/architektonická prognostika/futurologie měl/a prostřednictvím masových sdělovacích médií komunikovat

„...složitost architektonického jazyka a promluv o architektuře zůstává reálnou skutečností.“ „... Na druhou stranu platí, že architektonická témata jsou pro veřejnost, a to nejen poučenou, zdrojem velkého zájmu, který přirozeně plyne z důležitosti, jakou má pro člověka materiální prostředí ve své fyzické nebo estetické rovině.

Proč je tedy současná architektura pro tvůrce českého mediálního světa tak obtížně zpracovatelnou a pro jeho veřejnost tak obtížně konzumovatelnou látkou? ...“

„Jádro pudla vězí ve schopnosti či neschopnosti překládat komplikované ve srozumitelné, a tak ozřejmovat význam a smysl architektury.“

Současná architektura a česká média - Rostislav Koryčánek

Pokud nemá být mediální prezentace cílem sama o sobě, ale prostředkem, je nutné si ujasnit několik základních otázek. Mediální prezentace je prostředkem k čemu? Čeho chce architektura prostřednictvím masových sdělovacích médií dosáhnout? - Upozornění na problémy? Výzva k zamyšlení? Výzva k diskusi? Osvěta a výchova obyvatelstva ve věci architektonické? Návod na řešení konkrétních problémů? Ukázka možností architektury? Ochutnávka budoucnosti? - Koho konkrétně chce oslovit? - Co vlastně architektura od médií chce? Co očekává? I kdyby šlo pouze o osobní prezentaci architekta za účelem stát se mediální hvězdou, měl by vědět, k čemu tuto prezentaci využije, čeho díky ní chce dosáhnout.

Formu sdělení tedy můžeme správně zvolit, jen když víme komu, co a proč chceme sdělit a když víme, co chceme, aby oslovený s naší informací/sdělením podnikl, jak by ho měl dále užít.

Masová sdělovací média (dále jen média), se jeví jako otevřený prostředek pro komunikaci, který nabízí prostor pro každého. Ve skutečnosti se ale jedná o zboží, průmysl zpracovávající a nabízející informace. A podle toho nakládají se získanými informacemi, třídí je podle potenciálu, zda se dají dobře prodat/zda budou úspěšné na trhu. Tedy mají-li architekti či architektonická prognostika/futurologie využívat média, musí také zjistit, jestli je v nich pro ně vůbec prostor.

Musí zjistit, podle čeho/jaká témata si média vybírají? Jakým způsobem jsou média ovlivnitelná? Jak zaujmout jejich pozornost? Jak si v nich vydobýt potřebný prostor? Jaké se na to dají využít strategie?

Shrnutí předpokladů

- * Architektura a urbanismus nejsou uzavřené obory, jsou ovlivňovány nejen mnoha dalšími obory, ale také podmínkami ve společnosti. A právě se společností by tedy měla architektura začít aktivně komunikovat.
- * Architektura předně musí najít obsah takové komunikace - ujasnit si, o jakých problémech potřebuje s veřejností komunikovat a proč.
- * Aby komunikace architektury se společností měla smysl/efekt/přínos, měla by komunikovat o tom, co společně mohou řešit a ovlivnit, tedy o tom, co teprve přijde - o budoucnosti.
- * Aby mohla architektura se společností komunikovat o budoucnosti, musí se jí nejprve sama začít skutečně zabývat.
- * Architektura potřebuje více rozvinout prognostiku/futurologii, aby byla schopna vymezovat směrování výzkumu a vývoje, definovat očekávání, odhalovat možná rizika a problémy, navrhnout řešení, jak se jim vyhnout...
- * Aby mohla být architektonická prognostika/futurologie funkční, musí se svým oborem efektivně komunikovat.
- * Komunikace architektonické prognostiky/futurologie musí být komplexní, aby fungovala nejen s architekturou jako oborem, ale musí umět oslovit široké laické vrstvy, stejně jako odborníky a to nejen ty, se kterými architektura běžně spolupracuje. A v ideálním případě by měla iniciovat diskusi.
- * V komunikaci směrem k veřejnosti jde také z části o osvětovou/výukovou funkci.

V práci jsem se prvotně zaměřil na možnosti předání informace týkající se architektury ve všeobecně srozumitelné formě, prostřednictvím masových sdělovacích médií (dále jen média). Další vrstvy - tj. například jak má příjemce zprávy s informací naložit - jsem do záběru projektu nezahrnul. Projekt se zaměřil především na otestování toho, zda může architektura zaujmout média natolik, aby její sdělení předala veřejnosti. A pokud tato sdělení předá, nakolik bude srozumitelné pro veřejnost, a zda někoho tato informace zasáhne tak, aby na ni reagoval. Rozpracovat, jaký by měl být výsledný přínos/efekt předání informace, je již mimo možnosti tohoto projektu.

Prvotní je zjistit, zda lék/zbraň vůbec zabere/vystřelí, zdokonalit složení/systém léku/zbraně a zaručit jejich funkčnost. Teprve potom je možné hledat všechny pacienty/škůdce, které je potřeba vyléčit/odstřelit, a zjišťovat, jak a proč.

JEDNOTLIVÉ PROJEKTY TVOŘÍCÍ „AKČNÍ” SOUČÁST STUDIE

Projekt „PARA_ZITI“ 1999-2000

Jedná se o starší projekt, který sice nevznikl jako součást této práce, byl ale jejím silným iniciátorem. Projekt PARA_ZITI byl součástí výstavního projektu VIRUS, zaměřeného na formy bydlení budoucnosti. Projekt byl vystaven v pražském Mánesu v rámci akce „Praha 2000 - evropské město kultury”. Vlastní projekt formou třiminutového hraného reklamního spotu ironicky prezentuje mobilní obytné buňky, určené k zavěšení na panelový dům, jako spásu chátrajících sídlišť, která v sobě zároveň skrývá jejich budoucí možnou zkázu.

Projekt „free_ph1“ 2005

Projekt vznikl jako pilotní studie pro tuto práci, byl prezentován v rámci výstavního projektu Futura Pragensis studentů FA ČVUT a VŠUP na konci roku 2005 ve Veletržním paláci v Praze. Jak již napovídá název výstavy Futura Pragensis, jednotlivým tématem byly vize budoucí Prahy. Projekt prezentuje vizi vývoje Prahy v letech 2002-2072. Forma prezentace free_ph1, byla inspirována futurologickou metodou psaní scénářů. Formou jednotlivých fiktivních budoucích událostí se vyjadřuje k různým problémům současného města.

Projekt „pražské soutěže postaveNĚ“ - 2007

Tento projekt vznikl jako třítydenní krátký/zahřívací úkol pro studenty Fua TUL. Byl iniciován vleklou diskuzí kolem stavby Národní knihovny na Letné, diskuzí, jejíž argumenty z našeho pohledu postrádají dostatečný faktografický podklad, který by při tak závažné otázce jistě neměl chybět. Zároveň vznikl i jako podklad pro zamyšlení nad zákonitostmi vývoje města, nad možnostmi//variantami, kterými se město mohlo ubírat, kdyby např. v určitém bodě bylo učiněno jiné rozhodnutí či kdyby se postavilo to, co bylo plánováno/navrhováno.

Projekt „TESTUJEME PRAŽSKÉ PANORAMA“ - 2008

Tento projekt/happening vznikl opět jako krátký úkol pro studenty Fua TUL a na jeho přípravu měli studenti jeden týden. Projekt reagoval na probíhající diskusi o vlivu výškových staveb na Pankráci na pražské panorama, na diskusi, v níž zaznívaly i výhrůžky, že bude Praha vyškrtuta ze seznamu UNESCO.

Projekt „PRAHA 2080“ - 2008

Projekt vznikl jako celosemestrální zadání pro studenty Fua TUL. Cílem bylo vytvořit koncept budoucího města jako ideálního místa/prostředí pro kvalitní život. Podnítil ho současný neutěšený stav města a inspirovaly ho mezinárodní soutěže zabývající se budoucností měst. Hned po ukončení letního semestru 2008 byl vystaven v galerii Doubner na Václavském náměstí v Praze.

Projekt „Čechy 2023” - 2008

Tento projekt už nepatří k projektům původně plánovaným pro tuto práci, ale je jejím důsledkem. Vznikl na výzvu časopisu Stavba, který mě spolu s dalšími architekty a teoretiky oslovil, abychom se pokusili nastínit „jak bude vypadat česká architektura za 15 let”. Příspěvky ankety byly otištěny v čísle 6/2008.

NAVAZUJÍCÍ/DOPLŇUJÍCÍ PROJEKTY

Pro všechny dále prezentované projekty už nebyly podniknuty žádné přímo následující kroky pro jejich aktivní medializaci, ale staly se zásobárnou, z níž jsem při vhodných příležitostech/v případech, že jsem byl médií osloven, médiím tyto projekty dále nabízel.

Projekt „Liberec - Hrdý pořadatel” - 2008

Projekt vznikl z iniciativy studentů Fua TUL, opět jako krátký úkol. Byl reakcí na velmi neutěšený stav města Liberce, a hlavně jeho centra, které se proměnilo v jedno velké zabahněné staveniště a bylo zřejmé, že jím zůstane i v době pořádání Mistrovství světa v klasickém lyžování 2009.

Projekt pro „PARKing Day” - 2009

Tento projekt vznikl, opět jako krátký úkol pro studenty Fua TUL. (Po odchodu architekta Jána Strucly z Fua TUL jsem měl možnost iniciovat tento a další projekty v ateliéru profesora Jaroslava Šafera.) Byl inspirován ve světě rozšířenou občanskou aktivitou „PARKing Day”, která se koná v rámci Světového dne bez aut. Protože výsledná řešení proměny parkovacího místa ve veřejně obytný prostor, se kterými přicházejí sami občané, jsou velmi zajímavá, zajímalo nás, s jakými nápady přijdou budoucí architekti. A jestli vůbec v této konkurenci obstojí.

Projekt „Honzíkova Cesta” - 2010

Tento projekt vznikl opět jako krátký/zahřívací úkol pro studenty Fua TUL. Inspiroval ho drobný projekt „Obytná Praha“ Karla Honzika, prezentovaný v knihách Úvod do studia psychických funkcí v architektuře a Tvorba životního slohu, který představuje na úpravách Smetanova nábřeží koncepci centra města zbaveného dopravního chaosu.

Projekt „Svět ve kterém chceme žít” - 2010

Tento projekt uzavírá všechny předchozí, je jejich shrnutím a částečně je v sobě obsahuje. Vznikl jako samostatná víceméně mimoškolní aktivita, kterou jsme se se studenty v čele s Michalem Krejčíkem rozhodli realizovat u příležitosti mezinárodní konference „The World We Want to Live In” pořádané Nadací Forum 2000 na podzim 2010. Naším záměrem bylo vystavit v Praze ve veřejném prostoru formou „citylightů” výběr studentských projektů věnovaných Praze budoucnosti. Tento příspěvek k diskusi na téma „Svět ve kterém chceme žít”, byl zároveň plakátem zvoucím na konferenci.

VÝSLEDKY

Jak tedy dopadlo testování možnosti využití masových sdělovacích medií (dále jen média), jako prostředku komunikace architekta se společností, prostředku architektonické prognostiky, prostředku informování o problémech architektury a urbanizovaného prostředí, případně prostředku k utváření tlaku směřujícího k řešení těchto problémů? Jak obstála hypotéza, na níž se zakládá tato práce, že architekt může tato média využívat jako podpůrný prvek prosazení svých záměrů, jako prvek informující veřejnost o problémech, jako prvek osvětový, a že může prostřednictvím médií iniciovat diskusi, že může s médii spolupracovat a také může médii přinášet zajímavé podněty? V práci jsem se tedy prvotně zaměřil na možnosti předání informace, týkající se architektury, prostřednictvím médií. Další vrstvy - tj. např. kdo by konkrétně měl být příjemce sdělení, jak má tento příjemce s informací naložit, proč k němu chceme informaci dostat, za jakým účelem - jsem do záběru projektu nezahrnul.

Což byl nejspíš poněkud chybný krok. Absence adresáta neumožňuje doručení zásilky. Ač se to ve zpětném pohledu zdá zřejmé, při formování úvodní hypotézy jsem tento nedostatek neodhalil. Předpoklad byl, komunikace s veřejností všeobecně. A představa, že zpráva vypuštěná do éteru si najde svého příjemce a osloví ho. Projekt byl především zaměřen na otestování toho, zda může architektura zaujmout média natolik, aby její sdělení předala veřejnosti. A pokud tato sdělení předá, koho tato informace zasáhne tak, aby na ni reagoval.

Z toho vycházel i předpoklad, který se nenaplnil, a to, že v závěru projektu vyhodnotím a srovnám, v jakém rozsahu projekty zasáhly veřejnost a jak na ně veřejnost reagovala. Vzhledem k tomu, že se v podstatě žádné reakce veřejnosti nekonaly, protože se k ní informace stěží dostaly, není v tomto směru co srovnávat.

Místo toho je ale možné srovnat, jak tedy na jednotlivé projekty reagovala média a kterému projektu se podařilo získat jejich pozornost a čím.

SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH PROJEKTŮ - ZÍSKANÁ/PŘÍNOSNÁ ZJIŠTĚNÍ

Projekt „PARA_ZITI“ - 1999-2000

Pro zvýšení účinnosti předání „našeho sdělení“ je přínosné zajistit si opakovanou mediální prezentaci „našeho sdělení“ ať již formou reklamy či déle trvajícím mediálním zájmem. Účinný přenos informace je tedy ten, který se objevuje často a dlouhodobě.

Projekt „free_ph1“ - 2005

Provokace a konfrontační přístup zůstávají k dispozici jako účinný prostředek pro ty, kteří mají o vyvolávání diskusí zájem.

Osobně nepovažuji ani za nutné se s vysloveným provokativním názorem ztotožňovat, pokud jej považuji za účinný vyvolávač diskuse. Názor by měl posloužit pouze svému účelu, protože ve chvíli, kdy se druhá strana vyjádří, kdy reaguje, je možné navázat dialog a v něm svá stanoviska objasnit.

(v případě, že by diskutující sám tento účelový manévr neprohlédl). Dialog se také může stát vhodnou náplní dlouhodobější mediální prezentace.

Projekt „pražské soutěže postaveNÉ“ - 2007

Pokud se architekt/architektura chce vyjadřovat k nějakému aktuálnímu problému a zapojit se do již otevřené diskuse, měla by tak učinit s co nejmenší časovou prodlevou. Měla by vynechat své obvyklé postupy důkladné analýzy problému, hledání a ověřování konceptu a přijít v co nejkratší době s výrazným, vizuálně i obsahově zajímavým sdělením (ať již formou skici, koláže či karikatury). Do diskuse je třeba se zapojit včas a důrazně s jasnými argumenty.

Projekt „TESTUJEME PRAŽSKÉ PANORAMA“ - 2008

Jestliže chceme diskusi skutečně otevřít, je potřeba k ní vyzvat. Je také možné její začátek zinscenovat a poté se pokusit do ní vtáhnout i další strany. A jak již bylo řečeno, naše sdělení musí být důrazné a mít sílu přitáhnout/upoutat zájem a to nejen v případě, že chceme rozpoutat diskusi. Za tímto účelem je možné inscenovat nejrůznější situace i využívat aktivní účast celebrit. Také je třeba zasadit do hlav obecnostva otázku: „Proč to dělají?“, naznačit existenci nějakého tajemství, podnitit zvědavost, touhu po odhalení skrytého smyslu, zájem dopátrat se, „co za tím vězí“, a nepřekonatelnou potřebu se zeptat „proč?“.

Projekt „PRAHA 2080“ - 2008

Pokud chceme, aby média uveřejnila naše sdělení/projekt, je nevhodnější si tiskovou zprávu sami připravit tak, aby obsahovala všechna naše zamýšlená sdělení, a dát ji médiím k dispozici hotovou (ta ji mohou uveřejnit buď tak, jak ji dostanou, nebo jim to poskytnou vhodný základ pro vlastní reakci). Je také výhodné požádat o spolupráci profesionálního PR pracovníka/tiskového mluvčího, který už má vybudované vazby na média a zprostředkuje naši zprávu nejvhodnějším příjemcům.

Také bychom měli mít jasnou představu o tom, jak velký zájem médií chceme získat a být na tento zájem připraveni (tj. mít naplánované kroky, které podnikneme, pokud získáme v médiích prostor pro naše vyjádření).

Pokud chceme vyvolat reakci na naše sdělení/projekt, je dobré vědět, jakou reakci a od koho chceme získat, a tomu uzpůsobit formu a obsah sdělení, které se chystáme médiím přenášet. Je třeba konkrétně a zřetelně k diskusi vyzvat, nejlépe oslovením (například výzvou k široké veřejnosti), aby ten, jehož reakci chci získat, si tohoto očekávání byl vědom. To znamená zvolit cíl, dobře zamířit a nachystat správnou návnadu. V neposlední řadě musíme vytvořit/nabídnout prostor, kde má diskuse proběhnout, a jasně na existenci tohoto prostoru upozornit.

A samozřejmě bychom měli vědět (a to nejspíš už od samého počátku projektu), proč chceme reakci/diskusi vyvolat, jak s reakcí/diskusí dále naložíme, k čemu nám či reakce/diskuse bude dobrá, čím nám/komu poslouží.

Těžko můžeme dojít k cíli, když jsme si neřekli, kam se chystáme dojít.

Projekt „Liberec - HRDÝ POŘADATEL“ - 2008

Je vhodné budovat si a udržovat co nejširší okruh osobních vazeb se zástupci mediálního světa a opakovaně jim nabízet architektonická témata. Je třeba také počítat s tím, že oslovení redaktora/novináře, který už jednou o architektonické téma projevil zájem, vůbec neznamená, že jeho zájem o architekturu bude opakovaný, či dokonce stálý.

Způsoby reakcí médií

Způsoby, jakými masová sdělovací média reagovala na prezentované projekty, by se daly rozřadit do následujících kategorií, či jsou jejich kombinací. Média -

- zveřejní oznámení o konání akce formou krátkého sdělení či formou inzerce
- dají prostor vlastním slovům tvůrce, otisknou to, co jim tvůrce dodá
- referují o akci samostatně vlastními slovy na základě podkladů dodaných tvůrcem
- referují o akci formou rozhovoru s tvůrcem
- tvůrčím způsobem zhodnotí akci a zasadí ji do kontextu
- zpětně využijí akci ke srovnání s událostí podobného typu či obsahu
- na základě akce osloví tvůrce s dotazem o vyjádření se k jinému problému, který se týká problematiky, již tvůrce prezentoval
- na základě problému prezentovaného tvůrcem rozvinou vlastní úvahu, podloženou vlastním nezávislým průzkumem

Ten poslední způsob jistě patří k těm nejpřínosnějším, ale bohužel k těm nejméně častým. My bychom si měli, nejlépe už předem, udělat představu, jakou reakci médií bychom rádi vyvolali, a k tomu směřovat/tomu uzpůsobit své úsilí a finální výstupy projektu.

SHRNUTÍ ZÍSKANÝCH POZNATKŮ

Akční součást studie se skládala z několika konkrétních architektonicko-výtvarných počínů/projektů, na nichž jsem se snažil jednak odzkoušet, jak může mediální jazyk dopomoci ke srozumitelnosti jazyka architektury, jednak zjistit, jakým způsobem by měla architektura zaujmout/oslovit/přilákat média, aby její poselství předala veřejnosti. Tyto projekty-testovací prototypy tvořily stěžejní část celé studie a umožnily formulovat/vyvodit výše uvedené závěry-získaná/přínosná zjištění, na jejichž základě jsem mohl formulovat novou hypotézu.

Jak se tedy ukázalo, je teoreticky i prakticky možné vydobýt v médiích pro architekturu prostor. Pokud se to ale podaří, musí na to být architektura připravena, což zatím ještě příliš není. Zprávy, jimž dávají média - především zpravodajství - přednost, se vyznačují jednoznačností. Architektonická sdělení by tedy měla být jasná, jednoduchá a jednoznačná. Jestliže máme prostředky k vytvoření srozumitelného jazyka, díky kterému by veřejnost rozuměla sdělením architektury, měla by architektura, jak už jsem se zmiňoval v úvodu práce, také mít co sdělit a vědět proč.

Měla by tedy zřejmě umět nejen jasně definovat problémy, ale předkládat i varianty řešení, dodávat informace o možnostech a přístupech. Bylo by vhodné, aby věnovala větší prostor a prostředky prognostice/futurologii, která by mohla dojít ve svých výzkumech a pokusech k platným použitelným zjištěním, a tím architektuře zajistila obsah pro komunikaci s veřejností.

Architektura se musí stále znovu seznamovat se svými konzumenty. Snažit se poznat a lépe porozumět současnému člověku, jeho podstatě, pochopit jeho novou definici, aby skutečně věděla nejen pro koho tvoří svá díla a prostředí, ale také s kým vlastně chce komunikovat a jaká řeč bude pro dotyčného srozumitelná, pro hledání, aktualizování a nalezení vhodného způsobu a prostředků pro vzájemnou výměnu informací.

Mým záměrem je podníit získanými poznatky individuální aktivity architektů při komunikaci s veřejností a uváděné příklady a připomínky mají především ukázat, že v dnešní době jsou tyto individuální aktivity nejen možné, ale velmi potřebné a pro život měst životně nutné. Stále mi jde především o hledání obsahu požadované komunikace. Tato práce je pokusem/experimentem a jako taková si nedělá nárok na správnost všech svých závěrů. V této práci šlo o snahu pokusit se odhalit, co všechno v sobě může skrývat požadavek na komunikaci architekta a médií. Ukázat, s čím se architekt při komunikaci s médii může setkat a kde může narazit. Je zde více otázek než odpovědí. Doufám, že chyby, kterých jsem se dopustil, pomohou ostatním architektům k tomu, aby se jich vyvarovali. I přes všechny vznesené komplikované požadavky to neznamená, že by architekt jako jednotlivec neměl možnost mediálně komunikovat v rozměrech, které jsou slučitelné s jeho náročnou praxí. Právě naopak.

ZHODNOCENÍ PROJEKTU

Závěrečným zhodnocením projektu docházím k následujícímu zjištění - v průběhu testování se objevily nové okolnosti a vyšly najevo nové problémy. Nedá se říci ani, že by testování potvrdilo nemožnost úspěšného fungování komunikace architektů/architektury s veřejností prostřednictvím masových sdělovacích médií, ani že by jednoznačně dokázalo přínos takovéto komunikace. Vyšlo ale jasně najevo, že je třeba vzít do úvahy více faktorů, než s kolika se na začátku počítalo.

Nové poznatky vyvolávají novou hypotézu/metodu, kterou je třeba opět experimentálně ověřit.

ZÁVĚR

NOVÁ HYPOTÉZA/METODA - Závěry pro další rozvoj výzkumu i pro realizaci v praxi

Nová hypotéza/metoda, kterou nabízím k prověření, tedy zkráceně zní: architektovy počiny/akce určené k medializaci by měly:

- mít cíl, účel, obsah, koncepci a srozumitelný jazyk;
- vědět, jaký prostor v médiích chtějí získat;
- poskytnout aktuální/použitelné informace/návod/řešení;
- vědět, komu jsou určené/být adresné, aby našly cíl;
- adresáta oslovit a nabídnout prostor pro očekávanou diskusi;
- být jasné a jednoznačné, budit dojem důležitosti, blízkosti, ale také být pestré a zábavné, aby zaujaly, vzbudily/podnítily zvědavost;
- pokud možno mít podporu PR odborníka či osobní kontakt v médiích a sdělení dát médiím k dispozici již hotové;
- opakovat se často, případně být doplněné reklamní kampaní;
- nabízet objekt tužeb veřejnosti/společnosti a zároveň návod k jeho naplňování, s důrazem na lokální/konkrétní podmínky;
- spolupracovat s/podporovat (lokální) občanské aktivity;
- reflektovat a vycházet z aktuálního stavu a potřeb společnosti

ZÁVĚREČNÉ DOPORUČENÍ

Protože se v průběhu práce na tomto projektu objevil ve hře zcela nový hráč - sociální síť, jehož možnosti tudíž nebylo možné prověřit, navrhuji pro další rozvoj výzkumu ověřit následující hypotézu:

Sociální síť by díky své snadné dostupnosti mohly nahradit v roli prostředníka při komunikaci architekta/architektury se společností masová sdělovací média.

Velkou výhodou sociálních sítí je, že na podobu sdělení, které se chystáme předat veřejnosti, máme přímý vliv, není jednorázové, sdělení je také možné průběžně korigovat a můžeme si tak snáze ohlídat celý proces komunikace.

K tomu ještě přičtíme výhodu přímé interaktivity, která dnes v masových sdělovacích prostředcích chybí a která je pro efektivní diskusi nezbytná.

Neméně významná výhoda sociálních sítí navíc spočívá v tom, že je zde možné snadno získat prostor a jeho užívání je bezplatné, což zpřístupňuje toto médium široké veřejnosti bez ohledu na finanční status.

Výše uvedené zásady, které nabízí nová hypotéza/metoda se dají v bodech zaměřených na obsah sdělení samozřejmě použít i v případě, že v roli prostředníka zaměníme masová sdělovací média za sociální síť.

Pár otázek na závěr

Předpokládám, že i po tom všem, co zde bylo napsáno, se objeví/měly by se objevit/musí se objevit zpochybnující otázky typu -

„Má tohle všechno architektura opravdu zapotřebí?“

„Stojí to architektuře za to, aby se snažila s médii hledat společnou řeč?“

„Není to příliš troufalé, chtít, aby vznešená architektura podstupovala tento ponižující boj o místo v médiích?“

„Jaký má smysl, aby architektura podnikala tyto náročné praktiky, když na základě mediálních studií se dá předvídat spíše neúspěch?“

„Zůstane architektům vůbec prostor pro vlastní tvorbu, pokud tohle vše budou chtít/muset podnikat?“

„Vážně je to s architekturou tak špatné, že musí začít komunikovat se společností prostřednictvím médií?“

„Opravdu architektura potřebuje pro komunikaci s veřejností prostředníka?“

„Nebylo by lepší nechat vše při starém?“

Ale na tyto otázky si musí najít svou odpověď každý sám! . . . :)

POUŽITÁ LITERATURA

- AJVAZ, M. - HAVEL, I. M. - MITÁŠOVÁ, M. (eds.). *Prostor a jeho člověk*. Praha : Vesmír, 2004.
- ARENDTOVÁ, H. *Krize kultury*. Praha : Mladá fronta, 1994.
- AUGÉ, M. *Antropologie současných světů*. Brno : Atlantis, 1999.
- BACON, E. N. *Design of the Cities : Revised Edition*. London : Penguin, 1976.
- BACHELARD, G. *Poetika prostoru*. Praha : Malvern, 2009.
- BARNERI, M.-L. *Journey Through Utopia*. New York City : Schocken Books, 1972.
- BAŠE, M. *Česká architektura 1945-1995*. Praha : Obec architektů, 1995.
- BAŤKOVÁ R. (ed.) *Umělecké památky Prahy: Nové Město - Vyšehrad*. Praha: Academia, 1998.
- BAUDRILLARD, J. *Amerika*. Praha : Dauphin, 2000.
- BAUMAN, Z. *Tekutá modernita*. Praha : Mladá fronta, 2002.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Dodatky I : Historický střed města*. Praha - Litomyšl : Paseka, 2003.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Dodatky II : Historická předměstí a okraje města - pravý břeh Vltavy*. Praha - Litomyšl : Paseka, 2003.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Dodatky III : Historická předměstí a okraje města - levý břeh Vltavy*. Praha - Litomyšl : Paseka, 2004.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Hradčany a Malá Strana*. Praha : Schola ludus - Pragensia, 2000.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Nádraží a železniční tratě : Zaniklé, proměněné a ohrožené stavby*. Praha - Litomyšl, Paseka - Schola ludus-Pragensia, 2009.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Nové Město*. Praha : Schola ludus - Pragensia, 1998.
- BEČKOVÁ, K. *Zmizelá Praha : Staré Město*. Praha - Litomyšl : Schola ludus - Pragensia - Paseka, 2005.
- BEČKOVÁ, K. - FOKT, M. *Svědectví Langweilova modelu Prahy*. Praha: Schola ludus-Pragensia, 1996.
- BEDRNÍČEK, P. *Náměstí, rynky a náměstíčka historické Prahy*. Praha: Volvox Globator, 2007.
- BĚLOHRADSKÝ, V. *Myslet zeleň světa : Rozhovor s Karlem Hvizďalou*. Praha : Mladá fronta, 1991.
- BĚLOHRADSKÝ, V. *Společnost nevolnosti: Eseje z pozdější doby*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009.
- BĚLOHRADSKÝ, V. – GOGOLA, J., jr. – KELLER, J. – PETŘÍČEK, M., jr. – PŘIBÁŇ, J. *Eseje o nedávné minulosti a blízké budoucnosti*. Praha: G plus G, 1999.
- BELTING, H. *Konec dějin umění*. Praha : Mladá fronta, 2000.
- BENEŠOVÁ, M. *Česká architektura v proměnách dvou staletí : 1780 - 1980*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1984.
- BEZTUŽEV-LADA, I. V. *Okno do budoucnosti*. Praha : Mladá fronta, 1973.
- BIG, *Yes is More*. Copenhagen : BIG, 2009.
- BOLLEREY, F. *Architekturkonzeptionen der utopischen Sozialisten*.

- BONDY, E. O globalizaci. Brno : L. Marek, 2005.
- Berlin : Ernst und Sohn, 1991.
- BOROVÍČKA, B. - HRŮZA, J. Praha : 1000 let stavby města. Praha : Panorama, 1983.
- BOURDIEU, P. O televizi. Brno : Doplněk, 2002.
- BRAYER, M. A. - SIMONOT, B. Archilab's Futurehouse : Radical Experiments in Living Space. London : Thames & Hudson, 2002.
- BRAYER, M. A. - SIMONOT, B. ArchiLab's Earth Buildings : Radical Experiments in the Architecture of the Land. Thames & Hudson, 2003.
- BRAYER, M. A. - MIGAYROU, F. - FUMIO, N. ArchiLab's Urban Experiments. London : Thames & Hudson, 2005.
- BRAYER, M. A. - ALISON, J. - MIGAYROU, F. - SPILLER, N. Future City: Experiment and Utopia in Architecture. London : Thames & Hudson, 2007.
- CALVINO, I. Neviditelná města. Praha : Odeon, 1986.
- CAPRA, F. Bod obratu: věda, společnost a nová kultura, Praha : Darma Ghaia - Maťa, 2002.
- CÍLEK, V. Krajiny vnitřní a vnější. Praha : Dokořán, 2002.
- CÍLEK, V. Makom : Kniha míst. Praha : Dokořán, 2004.
- CÍLEK, V. Dýchat s ptáky. Praha : Dokořán, 2008.
- COLOMINA, B. Privacy and Publicity : Modern Architecture as Mass Media. Cambridge, MA : The MIT Press, 1996
- COOK, P. Architecture : Action and Plan. London : Studio Vista, 1967.
- COVENEY, P. - HIGHFIELD, R. Mezi chaosem a řádem. Praha : Mladá fronta, 2003.
- ČEJKA, J. Tendence současné architektury. Praha : ČVUT, 1992.
- ČERNÝŠEVSKIJ, N. G. Co dělat?. Praha : Svoboda, 1975.
- Česká architektura 1945 - 1995. Praha : Obec architektů, 1995.
- DAY, Ch. Duch & místo : Uzdravování našeho prostředí : Uzdravující prostředí. Brno : ERA, 2004.
- DENNETT, D. C. Druhy mysli : K pochopení vědomí. 2. vyd. Praha : Academia, 2004.
- DICK, S. J. Život v jiných světech : Debata dvacátého století o mimozemském životě. Praha : Mladá fronta, 2004.
- DOLEŽEL, L. Heterocosmica - Fikce a možné světy. Praha : Karolinum, 2003.
- DOSTÁL, O. - PECHAR, J. - PROCHÁZKA, V. Moderní architektura v Československu. Praha : Obelisk, 1970.
- DUFFKOVÁ, J. Zkoumání budoucnosti - Kritická analýza nemarxistických koncepcí. Praha : Svoboda, 1988.
- DVOŘÁK, M. Katechismus památkové péče. Praha : Národní památkový ústav, 2004.
- ECO, U. Mysl a smysl : Sémiotický pohled na svět. Praha : Moraviapress, 2000.
- ECO, U. Skeptikové a těšitelé. Praha : Svoboda, 1995.
- EKERT, F. Posvátná místa král. hl. města Prahy. Praha : Volvox Globator, 1996.

- ENGEL, A. Praha v půdorysu a obrazovém vývoji. Praha : Klub Za starou Prahu, 1920.
- FOJTÍK, P. Zmizelá Praha : Tramvaje a tramvajové tratě : Historické centrum a Holešovice. Praha - Litomyšl, Paseka - Schola ludus-Pragensia, 2010.
- FOUCAULT, M. Myšlení vnějšku. Praha : Herrmann & synové, 1996.
- FOURASITÉ, J. 40.000 hodin. Praha : Mladá Fronta, 1969.
- FOX, J. Chomsky a globalizace. Praha : Triton, 2003.
- FRAMPTON, K. Moderní architektura : Kritické dějiny. Praha : Academia, 2004.
- FRIEDMAN, Y. Pro Domo. Barcelona : Actar, 2006.
- GABOR, D. Inventing the Future. New York : Alfred A. Knopf, 1964.
- GALBRAITH, J. K. Společnost hojnosti. Praha : Svoboda, 1967.
- GEHL, J. Život mezi budovami : Užívání veřejných prostranství. Brno : Nadace Partnerství, 2000.
- GEHL, J. - GEMZØE, L. Nové městské prostory. Brno : ERA, 2002.
- GIDDENS, A. Unikající svět : Jak globalizace mění náš život. Praha : SLON, 2000.
- GLENN, J. C. - GORDON, T. J. Stav budoucnosti 1997-2007. Praha : UK, 2007.
- GLENN, J. C. - GORDON, T. J. Stav budoucnosti 1999-2001. Praha : UK, 2002.
- GORE, A. Nepříjemná pravda. Praha : Argo, 2007.
- GUALLART, V. (ed.) Metapolis Dictionary of Advanced Architecture : City, Technology and Society in the Information Age. Barcelona - New York : Actar, 2003.
- GUÉNON, R. Krize moderního světa. Praha : Herrmann & synové, 2002.
- HALÍK, P. - KRATOCHVÍL, P. - NOVÝ, O. Architektura a město. Praha : Academia, 1996.
- HALLIN, D. C. - MANCINI, P. Systémy médií v postmoderním světě. Praha : Portál, 2008.
- HAVLÍČEK, J. Návrhy a stavby. Praha : SNTL, 1964.
- HAWKES, N. Stavby světa. Praha : Slovart, 1996.
- HEIDEGGER, M. Básnický bydlí člověk. Praha : OIKOYMENH, 1993.
- HERMACH, J. E. Filosofie architektury. Praha : Triton, 2001.
- HEYNEN, H. - VANDERBURGH, D. (eds.) Inside density : International Colloquium on Architecture and Cities #1. Brussels : La Lettre vollée, 2003.
- HLAVSA, V. Praha očima staletí : Pražské veduty 1483 - 1870. 5. vyd. Praha : Panorama, 1984.
- HLAVSA, V. - VANČURA, J. Malá Strana / Menší Město pražské. Praha : SNTL, 1983.
- HOLBE, R. Fantastická budoucnost. Praha : Dialog, 1996.
- HONZÍK, K. Tvorba životního slohu. Praha : Horizont, 1976.
- HORROCKS, Ch. Marshall McLuhan a virtualita. Praha : Triton, 2002.
- HORSKÁ, P. - MAUR, E. - MUSIL, J. Zrod velkoměsta : Urbanizace českých zemí a Evropa. Praha - Litomyšl : Paseka, 2002.
- HOSTROP, R. W. Foundation of Futurology in Education. Homewood : ETC Publication, 1973.
- HOULLEBECQ, M. Platforma. Praha : Garamond, 2008.

- HROCH, M. Na prahu národní existence : Touha a skutečnost. Praha : Mladá fronta, 1999.
- HRUŠKA, E. Příroda a osídlení. Praha : Dr. Ed. Grégr a syn, 1945.
- HRUŠKA, E. Urbanistická forma. Praha : nákl. vl., 1945.
- HRUŠKA, E. Vývoj stavby miest. Bratislava : Vyd. Slovenskej akadémie vied, 1961.
- HRŮZA, J. Budoucnost měst. Praha : Orbis, 1962.
- HRŮZA, J. Česká města. Praha : Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1960.
- HRŮZA, J. Hledání soudobého města. Praha : Obelisk, 1973.
- HRŮZA, J. Charty moderního urbanismu. Praha : Agora, 2002.
- HRŮZA, J. Města utopistů. Praha : Československý spisovatel, 1967.
- HRŮZA, J. Město Praha. Praha : Odeon, 1989.
- HRŮZA, J. Teorie města, Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1965.
- HRŮZA, J. Slovník soudobého urbanismu. Praha : Odeon, 1977.
- HRŮZA, J. Urbanismus světových velkoměst : I. Díl : Praha. Praha : Vydavatelství ČVUT, 2003.
- HRŮZA, J. - ZAJÍC, J., Vývoj urbanismu I - II. Praha : Vydavatelství ČVUT, 1995-1996.
- HÜBSCHMANN, B. - JANÁK, P. - WIRTH, Z. Jak rostla Praha : Díl II. 2. vyd. Praha : Spolek přátel starožitností, 1940.
- HYPŠMAN, B. Obnova památné Prahy. Praha : J. Otto, 1947.
- CHYSKÝ, Č. Pražský hrad a chrám sv. Víta. Praha : Václav Petr, 1929.
- JACOBSOVÁ, J. Smrt a život amerických velkoměst. Praha : Odeon, 1975.
- JANÁČEK, J. Malé dějiny Prahy. 3. vyd. Praha : Panorama, 1983.
- JIRÁK, J. - KÖPPLOVÁ, B. Média a společnost. Praha : Portál, 2003.
- JIRÁK, J. - ŘÍCHOVÁ, B. Politická komunikace a média. Praha : Karolinum, 2000.
- JOHANSEN, J. M. Nanoarchitecture : A New Species of Architecture. New York : Princeton Architectural Press, 2002.
- JUNGK, R. Tomorrow is Already Here. London : Rupert Hart-Davis, 1954.
- KAHN, H. Přemýšlení o nemyslitelném. Praha : Naše vojsko, 1966.
- KELLER, J. Až na dno blahobytu. 3. vyd. Praha : Earth Save, 2005.
- KELLER, J. - BĚLOHRADSKÝ, V. - PETŘÍČEK, M. - GOGOLA, J. - PRIBÁŇ, J. Eseje o nedaleké minulosti a blízké budoucnosti. Praha : G plus G - Knižní klub, 1999.
- KELLER, J. - GÁL, F. - FRIČ, P. Hodnoty pro budoucnost. Praha : G plus G, 1996.
- KESNER, L. Muzeum umění v digitální době : Vnímání obrazů a prožitky umění v soudobé společnosti. Praha : Národní galerie - Argo, 2000.
- K futurologickým problémům hromadného sdělování. Praha : Statní pedagogické nakladatelství, 1971.
- KIDDER, R. M. Reinventing the Future. London : MIT Press, 1989.
- KLÁPŠTĚ, J. - PLEŠKOVÁ, E. - ŽEMLIČKA, J. (eds.) Dějiny ve věku nejistot : Sborník k příležitosti 70. narozenin Dušana Třeštika. Praha : NLN, 2003.

- KOHÁK E. Průvodce po demokracii. Praha : Sociologické nakladatelství, 2002.
- kol. autorů VÚVA Praha a VÚVA Brno, Výběr excerpce k futurologickým studiím. Praha : Výzkumný ústav výstavby a architektury, 1969.
- KOLMAN, A. Výchledy do budoucna. Praha : Československý spisovatel, 1962.
- KOMÁREK, V. Prognóza a program. Praha : Academia, 1990.
- KORYČÁNEK, R. Současná architektura a česká média. Rkp.
- KOSÍK, K. Předpotopní úvahy. Praha : Torst, 1997.
- KOUCKÝ, R. 2.1:(CZ)4. Praha : Zlatý řez, 2006.
- KOUCKÝ, R. Elementární urbanismus. Praha : Zlatý řez, 2006.
- KRÁL, M. Kam směřuje civilizace?. Praha : Filosofía, 1998.
- KRASNODEBSKI, Z. Zánik myšlenky pokroku. Červený Kostelec : P. Mervart, 2006.
- KRÁSNÝ, J. Statě z kompozice obytných souborů. Praha : SNTL - Svaz architektů ČSR - ČFVU, 1979.
- KRATOCHVÍL, P. (ed.) O smyslu a interpretaci architektury : Sborník textů zahraničních autorů. Praha : VŠUP, 2005.
- KRATOCHVÍL, P. - HALÍK, P. Česká architektura 1989 - 1999. Praha : Prostor - architektura, interiér, design, 1999.
- KRIER, L. Architektura - volba nebo osud. Praha : Academia, 2001.
- KUBÍČEK, A. Stará Praha v nové kráse : Obnovené památky pražské. Praha : Orbis, 1957.
- KUČA, K. Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1.díl. Praha : Libri 1996.
- KUPKA, V. Pevnost Praha. Dvůr Králové nad Labem : Fortprint, 1996.
- LEATHERBAROW, D. - MOSTAFAVI, M. Surface Architecture. Cambridge, MA : The MIT Press, 2002.
- LEJBIN, V. M. Římský klub a jeho ideje. Praha : Svoboda, 1985.
- LÍBAL, D. Starobylá města v Československu. Praha : Artia, 1970.
- LÍBAL, D. - LÍBAL, P. Architektonické proměny Prahy v jedenácti stoletích. Praha : Svoboda Servis, 2000.
- LÍBAL, D. - MUK, J. Staré Město pražské : Architektonický a urbanistický vývoj. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 1996.
- LIPOVETSKY, G. Éra prázdnoty. Praha : Prostor, 2008.
- LOOS, A. Řeči do prázdna. Praha : Orbis, 1929.
- LORENZ, V. Nové Město pražské. Praha : SNTL, 1973.
- LYNCH, K., Obraz města. Praha : Bova Polygon, 2004.
- LYNCH, K. Good city form. Cambridge, MA : The MIT Press, 1984.
- LYNCH, K. - HACK, G. Site Planning : 3rd Edition. Cambridge, MA : The MIT Press, 1984.
- LYOTARD, J. F. O postmodernismu : Postmoderno vysvětlované dětem : Postmoderní situace. Praha : Filosofický ústav AV ČR, 1993.
- MACHOVEC, M. Filosofie tváří v tvář zániku. 2. vyd. Praha : Akropolis, 2006.
- MAIER, K. (ed.) Urbanistická čítanka 1. Praha : Česká komora architektů, 2000.

- MAIER, K. (ed.) Urbanistická čítanka 2. Praha : Česká komora architektů, 2003.
- MAREK, J. Česká moderní kultura. Praha : Mladá fronta, 1998.
- MATUŠTÍK, M. B. Neklid doby. Praha : Filosofia, 2006.
- MAU, B. Massive Change : A Manifesto for the Future Global Design. London : Phaidon, 2004.
- MCLUHAN, M. Člověk, média a elektronická kultura : Výbor z díla. Brno : Jota, 2000.
- MCLUHAN, M. Jak rozumět médiím : Extenze člověka. Praha : Odeon, 1991.
- MCQUAIL, D. Úvod do teorie masové komunikace. Praha : Portál, 1999.
- MCROBBIE, A. Aktuální témata kulturních studií. Praha : Portál, 2006.
- MEDERLY, P. - TOPERCER, J. - NOVÁČEK, P. Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje. Kvantitativní, vícerozměrný a variantní přístup. Praha : UK FSV CESES, 2004.
- Média jako překážka v komunikaci. Praha : Vivo a Votobia, 2003.
- Mediální teorie a praxe. Olomouc : Univerzita Palackého, 2008.
- MEDLÍKOVÁ, O. Přesvědčivá prezentace. Praha : Grada Publishing, 2008.
- MENCL, V. Praha. Praha: Odeon, 1969.
- MERHOUT, C. - WIRTH, Z. Zmizelá Praha 2 : Malá Strana a Hradčany. Praha : Nakl. V. Poláčka, 1946.
- Metody a prostředky přesvědčování v masových médiích. Ostrava : FF Ostravská univerzita, 2005.
- MIGAYROU, F. - BRAYER, M. A. Archilab: Radical Experiments in Global Architecture. London : Thames & Hudson, 2001.
- MÍKA, Z. a kol. Dějiny Prahy v datech. 2. vyd. Mladá fronta, 1999.
- MILJUTIN, N. A. Socgorod. Praha : Knihovna levé fronty, 1931.
- MITCHEL, W. J., e-topia : Život ve městě trochu jinak. Praha : Zlatý řez, 2004.
- MITSCHERLICH, A. Nehostinnosť miest : pobádanie k nepokoju. Bratislava : Palas, 1971.
- MORE, Th. Utopie. 2. vyd. Praha : Mladá fronta, 1978.
- MUMFORD, L. Technika a civilisace. Praha : Práce, 1947.
- MUMFORD, L. The Culture of Cities. London : Secker & Warburg, 1946.
- MUMFORD, L. The Story of Utopias. Whitefish : Kessinger, 2003.
- MUSIL, J. Sociologie soudobého města. Praha : Svoboda, 1967.
- MUSIL, J. a kol. Lidé a sídliště. Praha : Svoboda, 1985.
- NAISBITT, J. - ABURDENOVÁ, P. Megatrendy 2000, Desť nových smerov na deväťdesiate roky. Bratislava : Bradlo , 1992.
- NORBERG-SCHULZ, Ch. Genius loci : K fenomenologii architektury. Praha : Odeon, 1994. Kapitola Praha, s. 78-112.
- NOVÝ, O. Česká architektonická avantgarda. Praha : Prostor, 1998.
- NOVÝ, O. Konec velkoměsta. Praha : Mladá fronta, 1964.
- NOVÝ, O. Velkoměsto včera, dnes a zítra. Praha : Horizont, 1978.
- PALACKÝ, F. Stručné dějiny Prahy. Praha : Odeon, 1983.
- PALLASMAA, J. Šest témat pro příští milénium. In KRATOCHVÍL, P. (ed.)

- O smyslu a interpretaci architektury : sborník textů zahraničních autorů. Praha : VŠUP, 2005, s. 15-29.
- PATOČKA J. Co jsou Češi? : Malý přehled fakt a pokus o vysvětlení. Praha : Panorama, 1992.
- PAVLÍK, M. Regenerace historických budov, sídel a krajiny, ochrana památek. Praha : Vydavatelství ČVUT, 1998.
- PECHAR, J. Československá architektura 1945 - 1977. Praha : Odeon, 1979.
- PECHAR, J. - URLICH, P. Programy české architektury. Praha : Odeon, 1981.
- PETRÁŠEK, F. Aktuální problémy prognostiky '90. Praha : Dům Techniky ČSVTS, 1990.
- PETRÁŠEK, F. Futurologická studia. Praha : Oeconomica, 2009.
- POCHE, E. Prahou krok za krokem : Uměleckohistorický průvodce městem. 3. vyd. Praha - Litomyšl : Paseka, 2001.
- POCHE, E. a kol. Praha našeho věku : Čtvero knih o Praze. Praha : Panorama, 1978.
- POCHE, E. a kol. Praha národního probuzení : Čtvero knih o Praze. Praha : Panorama, 1980.
- POCHE, E. a kol. Praha na úsvitu nových dějin : Čtvero knih o Praze. Praha : Panorama, 1988.
- POCHE, E. a kol. Praha středověká : Čtvero knih o Praze. Praha : Panorama, 1983.
- POCHE, E. - WIRTH, Z. Zmizelá Praha 4. Vyšehrad a zevní okresy Prahy. Praha - Litomyšl: Paseka, 2002.
- POK, L. Fraganeo. Praha : Mladá Fronta, 1990.
- POLIŠENSKÝ, J. Tisíciletá Praha očima cizinců. Praha : Academia, 1999.
- Praha - Budoucnost historického města. Paris : Éditions de l'aube, 1992.
- PŘIBYL, T. Spanilá jízda po Marsu. Brno : Tomáš Příbyl, 2004.
- RAGON, M. Kde budeme žít zítra. Praha : Mladá fronta, 1967.
- REABURN, M. a kol. Dějiny architektury. Praha : Odeon, 1993.
- RIEGL, A. Moderní památková péče. Praha : Národní památkový ústav , 2003.
- RICHTA, R. a kol. Civilizace na rozcestí. Praha : Svoboda, 1967.
- ROGERS, R. Cities for a small planet : Reith Lectures. London : Farber & Farber, 1997.
- ROUSSEAU, P. Dějiny budoucnosti. Praha : Orbis, 1967.
- ROWE, C. - KOETTER, F. Collage city. Cambridge, MA : The MIT Press, 1984.
- ŘÍHA, J. K. - STEFAN, O. - VANČURA, J. Praha včerejška a zítřka. Praha : SNTL, 1956.
- SANT'ELIA, A. Architettura futurista : Manifesto [online]. 1914 [cit. 2010-07-20]. Dostupné z www: <http://rebel.net/~futurist/manifase.htm>
- SEI, K. Konečná krajina. Praha : One Woman Press, 2004.
- SCHEERBART, P. Glasarchitektur. Berlin : Verlag der Sturm, 1914.
- SCHEUFLER, P. Pražský svět. Praha : Pražský Svět, 2000.
- SCHMEIDLER K. a kol. Sociologie v architektuře a urbanistické tvorbě. 2. vyd. Brno : Zdeněk Novotný, 2001.
- SCHULZ, W. a kol. Analýza obsahu mediálních sdělení. Praha : Karolinum, 1998.

- SITTE, C. Stavba měst podle uměleckých zásad. Praha : Arch, 1995.
- SOLÁ-MORALES, I. de Diference : Topografie současné architektury. Praha : Česká komora architektů, 1999.
- STAŇKOVÁ, J. - ŠTURSA, J. - VODĚRA, S. Pražská architektura : Významné stavby jedenácti století. Praha : [s. n.], 1991.
- SVOBODA, J. E. - NOLL, J. - HAVLOVÁ, E. Praha 1919 - 1940. Kapitoly o meziválečné architektuře. Praha: Nakladatelství Libri, 2000.
- SZACKI, J. Utopie. Praha : Mladá fronta, 1971.
- ŠAMAN, Z. Urbanistické systémy funkčních struktur. Praha : SNTL SČA ČFVU, 1988.
- ŠEVČÍK, O. Architektura - historie - umění : Kulturně-civilizační vývoj v Evropě od antiky do počátku 19. století. Praha : Grada, 2002.
- ŠEVČÍK, O. Šedesátá léta XX. století: šedesátá léta - komentované chronologické tabulky staveb a projektů v Evropě a Severní Americe (s přihlédnutím k významným stavbám v Latinské Americe a Japonsku): šedesátá léta - komentované chronologické tabulky k prohlášením, publikacím a periodikům architektů (především Evropa a Severní Amerika). Praha : Česká technika - nakladatelství ČVUT, 2005.
- ŠEVČÍK, O. Programy a prohlášení architektů: 60. léta XX. století. Praha : Česká technika - nakladatelství ČVUT, 2006.
- ŠEVČÍK, O. Programy a prohlášení architektů XX. století : Paralelní texty ke studiu dějin a teorie architektury. Praha : ČVUT, 1999.
- ŠIMEČKA M. Sociálne utópie a utopisti. Bratislava : Osveta, 1963.
- ŠKRDLANT, T. Média a moc. Praha : Votobia, 2000.
- ŠTECH, V. V. - WIRTH, Z. - VOJTÍŠEK, V. Zmizelá Praha 1 : Staré a Nové Město s Podskalím. Praha : V. Poláček, 1945.
- ŠULC, O. Futurologie (přehled literatury a informací). Praha : Státní knihovna ČSR, 1969.
- ŠULC, O. Informace v prognostické činnosti. Praha : Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, 1989.
- ŠULC, O. Problémy výzkumu budoucnosti. Praha : Institut poradenství, 1970.
- ŠULC, O. Prognostika od A do Z. Praha : SNTL, 1987.
- ŠULC, O. - ZEMAN, M. Futurologický slovníček. Praha : Státní knihovna ČSR, 1969.
- ŠVÁCHA, R. Od moderny k funkcionalismu : Proměny pražské architektury první poloviny dvacátého století. 2. vyd. Praha : Victoria Publishing, 1995.
- ŠVÁCHA, R. (ed.) Regionalismus a internacionalismus v soudobé architektuře. Praha : Česká komora architektů, 1999.
- ŠVÁCHA, R. - RYNDOVÁ, S. - POKORNÁ, P. (eds.) Forma sleduje vědu : Teige, Gillar a evropský vědecký funkcionalismus 1922 - 1948. Praha : Galerie Jaroslava Fragnera, 2000.
- TEYSSOT, G. - MAZZA, L. World Cities and the Future of the Metropolises. Milano : Electa, 1988.
- TICHÁ, J. (ed.) Architektura na prahu informačního věku : Texty o moderní

- a současné architektuře I. Praha : Zlatý řez, 2001.
- TICHÁ, J. (ed.) Architektura v informačním věku : Texty o moderní a současné architektuře II. Praha : Zlatý řez, 2006.
- TICHÁ, J. (ed.) Architektura : tělo nebo obraz? : Texty o moderní a současné architektuře III. Praha : Zlatý řez, 2009.
- TOFFLER, A. Nová civilizace. Praha : Dokořán, 2001.
- TOFFLER, A. Šok z budoucnosti. Praha : Práce, 1992.
- TOFFLER, A. Válka a antiválka. Praha : Dokořán a Argo, 2002.
- TRÄGER, A. Za starou Prahu - Věstník pro ochranu památek č.1. Praha : Klub Za starou Prahu, 1934.
- URLICH, P. - ŠEVČÍK, O. (eds.) Texty praktikujících architektů. Praha : Česká komora architektů, 2000.
- VALENA, T., Město a topografie. Praha : Národní technické muzeum, 1991.
- VAN BERKEL, B.- BOS, C. UN Studio - Move : Imagination/Techniques/Effects. Amsterdam : Goose, 2008.
- VANČURA, J. Hradčany, Pražský hrad. Praha: SNTL, 1976.
- VAN SUSTEREN, A. Metropolitan World Atlas. Oisterwijk : Uitgeverij, 2004.
- VEBR, J. Soudobá architektura ČSSR. Praha : Panorama, 1980.
- VENTURI, R. Složitost a protiklad v architektuře. Praha : Arbor vitae, 2001.
- VESELÝ, D. Architektura ve věku rozdělené reprezentace, Problém tvořivosti ve stínu produkce. Praha : Academia, 2008.
- VILÍMKOVÁ, M., Židovské Město pražské. Praha: Aventinum, 1993.
- VIRILIO, P. Informatická bomba. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2004.
- VLČEK, P. (ed.) Umělecké památky Prahy. Malá Strana. Praha: Academia, 1999.
- VLČEK, P. (ed.) Umělecké památky Prahy. Pražský hrad a Hradčany. Praha: Academia, 2000.
- VLČEK, P. (ed.) Umělecké památky Prahy: Staré Město-Josefov. Praha: Academia, 1996.
- VOLAVKOVÁ, H. Zmizelá Praha 3 : Židovské město pražské. Praha : V. Poláček, 1947.
- VŠETEČKA, J. Pražský chodec. Praha : ČTK, 1985.
- WELLS, H. G. Až spáček procitne. Praha : J. R. Vilímek, 1937.
- WELLS, H. G. Moderní utopie. Královské Vinohrady : G. Voleský, 1922.
- WELSCH, W. Umělé rajské zahrady? : Úvahy o světě elektronických médií - a jiných světech. Illuminace. 1997, 9, 3, s. 89-106.
- WIRTH, Z. (ed.) Jak rostla Praha. Praha : Spolek přátel starožitností, 1939.
- WIRTH, Z. Zmizelá Praha 5 : Opevnění, Vltava a ztráty na památkách 1945. 2. vyd. Praha - Litomyšl : Paseka, 2003.
- WIRTH, Z. - MÜLLEROVÁ, A. (eds.) Architektura v českém národním dědictví. Praha : SNKLU, 1961.
- WOODS, L. Radical reconstruction. New York : Princeton Architectural Press, 1997.
- WRIGHT, F. L. The Future of Architecture. New York : Horizon Press, 1953.
- ZAMAROVSKÝ, V. Utopisti. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1961.

ZATLOUKAL, P. Příběhy z dlouhého století : Architektura let 1750 - 1918 na Moravě a ve Slezsku. Olomouc : Muzeum umění Olomouc, 2002.

ZELINKA, T. Č. Pražská předměstí : Život za pražskou hradební zdí. Praha : Orbis, 1955.

ZEVI, B. Jak se dívat na architekturu. Praha : Československý spisovatel, 1966.

ŽÁK, L. Obytná krajina. Praha : S.V.U. Mánes - Svoboda, 1947.

OHLASY

Přetiskují zde databázi, do které jsem od počátku ukládal ohlasy... Její podoba je dána potřebou... Proto se odchyľuje od platných bibliografických norem.

Články v novinách a časopisech:

- 11 - MF Dnes/Lbc - 14.6.2011 - on „Liberec - City with a Vision” - by Adam Pluhar
- 11 - Liberecký deník - 14.6.2011 - on „Liberec - City with a Vision” - by Zuzana Míňstrová
- 10 - MF Dnes/Lbc - 18.9.2010 - on students projects for Liberec - by Adam Pluhar
- 10 - MF Dnes/Lbc - 11.9.2010 - on arch. competition for Liberec - by Adam Pluhar
- 10 - MF Dnes/Lbc - 30.8.2010 - on Liberec situation - by Adam Pluhar
- 09 - Alfa bulletin Fa CVUT 6/09, roc. 2 - Short comment - by Zdena Zednicková
- 08 - Stavba - 6/2008 - p.59-61 - Cechy 2023 - by Zdena Zednicková
- 08 - Development news - No 8-9/2008, Issue X - Praha 2080 - by Vaclav Címbal
- 08 - Právo - 15.7.2008 - on „Praha 2080”
- 08 - MF Dnes - 1.7.2008 - on „Praha 2080”
- 08 - Liberecký deník - 27.6.2008 - on „Praha 2080”
- 08 - Stavba - 5/2008 - p.16-19 - on „free_ph1” - by Vladimír Czumlal
- 08 - Architekt - 03/2008 - p.73-5 - „Pražské souteže postaveNE” - by Zdena Zednicková
- 06 - Patek Lidových novin 29.12.06 - p.16-21 - Cesi za 50let - by Darek Smid
- 06 - Zlatý rez #28/2006 - p.54-7 - on „ANARCHI-TEKT” - by Denisa Kera
- 06 - Zpravy památkové péce - 66/2006/1 - p.3 - on „free_ph1 >>futura pragensis” - by Katerina Becková
- 06 - A2 - 8/2006 - p.20 - Mrtvé linie - by Martina Krizková
- 05 - A2 - 9/2005 - p.10 - on „free_ph1 >>futura pragensis” - by Pavel Sedlak
- 05 - Hospodarské noviny - 10.11.2005 - on „free_ph1 >>futura pragensis” - by Magdalena Cechlovská
- 05 - Hospodarské noviny - „photo of the day” 10.11.2005 - on „free_ph1”
- 05 - Lidové noviny - 8.11.2005 - on „free_ph1 >>futura pragensis” - by Pavel Sedlak
- 03 - 3/4 Revue #15/V/06/2003 - p.022 - on „ANARCHI-TEKT” - by Denisa Kera
- 02 - BLOK 05/02 - p. 9 - on „ANARCHI-TEKT” - by Denisa Kera
- 01 - Navigator - #31/07/2001 - p.50 - on „ANARCHI-TEKT”
- 02 - 3/4 Revue #13/IV/07/2002 - p.064 - t_rb_lbx - by Zdena Zednicková
- 01 - Zlatý Rez #22/2001 - p.66 - on „BASE - virus - para_ziti” - by Monika Mitasová
- 00 - Architekt - 3/2000/march - p.54 - on „BASE - virus - para_ziti” - by Radek Vana
- 00 - Vecerník Praha 12.2.2000 - on „BASE - virus - para_ziti” - by Vladimíra Hostová
- 00 - Stavba - 1/2000 - p.14-19 - on „BASE - virus - para_ziti”
- 99 - Stavba - 6/1999 - back cover - on „BASE - virus - para_ziti”

Ohlasy na internetu:

11 - on „*Liberec - City with a Vision*”:

- www.ct24.cz/regionalni/127201-studenti-architektury-predstavili-sve-vize-pro-liberec.htm
- www.ct24.cz/gallerywindow.php?at_id=127201
- http://liberec.idnes.cz/studenti-architektury-predstavili-vizi-liberce-chteji-parky-a-bulvar-g0o-liberec-zpravy&c=A110613_183256_liberec-zpravy_oks
- www.tvrtm.cz/vize-pro-liberec-podle-studentu-tul-id-8481.html
- www.tvrtm.cz/televize.php?page=ivysilani&video=4111
- www.archiweb.cz/news.php?action=show&id=10301&type=4
- <http://tuni.tul.cz/clanek/5387/>
- http://liberecky.denik.cz/zpravy_region/mladi-by-do-mesta-vratili-lidi/
- http://liberec.idnes.cz/navrh-na-prestavbu-libereckeho-perstyna-misto-ostudne-diry-vyroste-nova-ctvrt-g0o-liberec-zpravy.aspx?c=A100913_131720_liberec-zpravy_oks

08 - on „*Prague 2080*”:

- www.ct24.cz/kultura/architektura-a-design/20824-studenti-predstavuji-svou-vizi-prahy-budoucnosti
- www.rozhlas.cz/leonardo/technologie/_zprava/472034?hodnoceni=1
- www.rozhlas.cz/leonardo/technologie/_galerie/472034?type=image&pozice=1
- www.rozhlas.cz/mozaika/aktuality/_zprava/471201
- www.radio.cz/cz/html/kultura_podzim07.html
- www.praha.eu/jnp/cz/home/index.html
- www.praha.eu/jnp/cz/obcan/mesto/budoucnost/studenti_nejsou_sileni_ale_provokuji.html
- www.praha.eu/jnp/cz/obecne/galerie/praha_2080_vystava.html
- www.tyden.cz/rubrikz/bydleni/cesko/praha-2080-budoucnost-ocima-studentu_68265.html
- http://snadhledem.rajce.idnes.cz/Vystava_Praha_2080/
- <http://snadhledem.cz>
- <http://zpravy.zona.cz/57793/studenti-predstavuji-svou-vizi-prahy-budoucnosti-03-07-2008-20-07/>
- www.stavbaweb.cz/novinky/clanek/26068/praha-2080/
- www.stavbaweb.cz/novinky-tema/kalendar-akci/
- www.vysokoskolskysport.cz/studenti-fua-tul-chteji-sokovat-prahu

08 - on „*Testujeme prazske panorama*”:

- <http://aktualne.centrum.cz/foto.phtml?gid=6590&id=192169>

08 - on „*prazske souteze postaveNE*”:

- www.stavbaweb.cz/novinky/clanek/21241/prazske-souteze-ne-postavene/
- <http://aktualne.centrum.cz/foto-a-grafiky/>
- <http://aktualne.centrum.cz/foto.phtml?gid=7175&id=203330>

05 - on „*futura pragensis >> free_ph1*”:

- www.lidovsky.cz/ln_kultura.asp?r=ln_kultura&c=A051107_174013_ln_kultura_blh

- www.dialog.stred.org/clanky/je-stale-jeste-brzy-na-architekturu-budoucnosti/#
- www.architecture.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=638&Itemid=46
- www.e-architekt.cz/index.php?PId=1790&KatId=7
- www.e-architekt.cz/index.php?PId=1575&KatId=7
- www.czechdesign.cz/index.php?status=c&clanek=879&lang=1
- www.czechdesign.cz/index.php?status=c&clanek=901&lang=1
- www.czsk.net/svet/clanky/kultura/prahafutur.html
- www.cassovia.sk/korzar/archiv/clanok.php3sub=8.6.2006/68006O
- www.tydenika2.cz/archiv/2005/9/mesta-lidi-stroje
- www.novinky.cz/clanek/69767-futura-pragensis-aneb-futuristicke-vize-prahy.html
- www.ikaros.cz/node/2084

Ohlasy v televizi:

11 - on „Liberec - City with a Vision“:

- CT 24 - 14.6.2011 / Udalosti v regionech - by Milan Brunclík
- Televize RTM - 14.6.2011 / Zpravy

08 - on „Prague 2080“:

- CT 1 - 3.7.2008 / Udalosti - by Veronika Svihelova
- CT 24 - 17.7.2008 / Udalosti v kulture - by Veronika Svihelova

SUMMARY

ARCHITECT IN MEDIA NETWORK

some guidelines for better communication of architect with mass media

“If the architecture should not remain just a ghetto of insiders it must know, how to communicate ...” “... especially in the unpredictable level of the architect and society. The only possible instrument of this communication is mass media, which is the main mediator of information about the surrounding world, as well as an effective corrector of its reality. “

Contemporary Architecture and the Czech media - Rostislav Koryčánek

This statement became the initiator of the whole thesis - if there is a call for the necessity of communication of the architect with society through the mass media, it is necessary to clarify and answer many questions that arise from this requirement:

- Is this claim justified? Is this communication really necessary? What should it serve? What benefits do we expect from such communication? What should the architecture with the society actually communicate about? Is it in the architects power to lead such a communication? How should he proceed? Who can provide guidance to him or who can support him in such communication? Is just one-way transfer of information sufficient for a successful communication, or we need to provoke a discussion?

... For this work, I consider the most important looking for the answers to this questions - What should the architecture with society communicate about? And why?

My initial assumption was, that if the communication of architecture with society should have a meaning/effect/benefit, it should communicate about something what they together can influence, - about what is to come - that they should communicate about the future. And that the one, who could help to secure the contents of this communication could be an architectural forecasting/futurology. Furthermore, it was necessary to find not only ways in which this communication can be beneficial, but also whether it is at all possible. And at least some of the hypotheses it was necessary to try to verify in practice. That is why the aim of my dissertation has become “Testing the possibility of using mass communication media for the needs of architects and architectural forecasting/futurology.” - At this work, I initially focused on the scope of transferring informations on the architecture in a non-technical form of communication through a mass media.

For this work it was necessary to find “Current state” of Futurology/forecasting - the scientific thinking and anticipation of possible futures. Reflections on the future of architecture - Ideas and projects of ideal and future urban design; Projects representing a future visions and foresight of Prague; Architects, institutions, organizations and projects dedicated to the future of urban design; Utopias; Sci-fi literature and movies devoted to ideas for future cities; Media - Media Studies, Mediologie, Communications Theory; Art projects using media, practices and style of media language; ...

Processing method - speculative action ethnographic case study

The initial tactic/method - Original intent/method to test the media was to create and made a media presentation of one artistic architectural project, following a pilot study “free_ph1”. After a critical evaluation of the pilot study, I have decided to change this plan and create more projects, each responding to different themes, differing in depth and breadth of processing and in the way of presentation.

Basic issues of speculative part of study - The role of architectural forecasting/futurology; Benefits of forecasting/futurology for the average architect; Some current topics of forecasting/futurology; Prejudices in relation to the forecasting/futurology; Future of architecture - Future of the cities; Possibilities of influencing the future development - a brief analysis of the initial conditions of this case study; Mass communication media; Form of communication - search of strategies for architecture. - If the media presentation should not be a goal for itself, but to become a means, it is necessary to clarify some basic questions: The media presentation is a means to what? What architecture wants to achieve through mass communication media? - Attention to the problems? Call for thought? Call to discuss? Education of public on architecture? Instructions for solving specific problems? Sample of possibilities of architecture? Tasting the Future? - Who does architecture wants to address specifically? - What does architecture wants from the media? What is expected?

Individual projects, forming the “Action” part of the study - If the architects or architectural forecasting/futurology should use the mass media, it must also determine whether there is a room for them. It was also necessary to test, how the media language can help a language of architecture to become intelligible for a wide public. And also how the architecture should attract the media to make them pass its message to the public.

- This I tried to find out by individual test projects -> Project “Para_sites” 1999-2000; Project “free_ph1” - 2005; project “Prague competitions UNbuild” - 2007; project “Testing the Prague Panorama” - 2008; project “Prague 2080” - 2008; Project “Bohemia 2023” - 2008.

Follow-up / Additional Projects - Project “Liberec - Proud organizer” - 2008; Project for “Parking Day” - 2009; Project “Johnny’s Journey” - 2010; Project “The World We Want to Live” - 2010.

Results - These projects-test prototypes were a crucial part of the study and allowed me to draw conclusions/findings on which I could formulate a new hypothesis and conclusions for further research development and for implementation in practice.

